

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

10.12.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

Телевизия bTV

✓ Една трета от икономиката ни работи в сивия сектор

<http://bvtvnews.bg/bulgaria/ikonomika/edna-treta-ot-ikonomikata-ni-raboti-v-siviya-sektor.html>

Една трета от икономиката ни работи в сивия сектор, а за година само 3% от бизнеса е излязъл на светло. Това показва проучване на Асоциацията на индустриалния капитал.

Според работодателите у нас, няколко фактора провокират разрастването на сивия сектор. На първо място- цялостната държавна политика. Следва несъвършеното законодателство.

Според проучването, изправени пред дилемата "легитимност или оцеляване", собствениците на фирми предпочитат да заобиколят закона. Традиционно с висок процент са корупцията и неефективната съдебна система. Прави впечатление и високият процент на посочилите стремежът към бързо забогатяване на тези, които са на власт.

Изводът е, че желанието да се надхитри закона продължава да е силно, но също така и че администрацията не помага, кой знае, колко за да промени това.

Изчисленията за размера на сивия сектор се правят от националната статистика. От две години по такъв проект работи и Асоциацията на индустриалния капитал, но с 8 млн. лв. от Европейския съюз. Изводите им са, че икономическата криза способства разрастването на сивия сектор, а следващата година се очертава по-трудна и от настоящата.

Васил Велев, председател на Асоциация на индустриалния капитал в България коментира, че има голяма търпимост към проявите на сивия сектор и той се толерира. По думите му най-често разпространената практика е официален договор на една сума и доплащане на по-голяма сума, което става извън счетоводството.

Ниският стандарт на живот и малките заплати притискат хората и ги тласкат към сивите практики. Резултатите показват, че за година броят на хората, които работят допълнително се е увеличил два пъти и половина.

Социологът Емилия Ченгелова отбеляза, че 42% от допълнително работещите лица правят това без договор. „Не ги интересува осигуряване, не ги интересува доколко стриктно се превеждат осигуровки. За тях важното е да имат доходи“.

Данните показват, че сивите практики са концентрирани в две противоположни групи- при хората с най-ниски и при тези с най-високи заплати. Забелязва се намаляване на заетите без трудов договор, както и на източването на ДДС и липса на фактуриране на обороти. За сметка на това, расте броят на работещите с фиктивни договори, осигуряване на суми, по-ниски от действително получаваните, както и недеклариране на действителните доходи.

Като цяло през последните две години се наблюдава лек спад на хората, работили без договор. Има тенденция обаче те да са склонни да правят все повече компромиси с правата си. Така например, се увеличава броя на работниците, които остават на работа допълнително, без да получават пари за това. Нараства и склонността на българина да работи при вредни условия, без отпуск или почивка.

Има и разместване на сивите практики по браншове.

Най-склонни към укриване на печалби, неплащане на данъци и контрабанден внос или износ са в сектора електротехника и електроника. Доплащането на ръка е предпочитан метод най-вече в строителството. Там има и най-много работещи без трудови договори.

Телевизия Европа

✓ Процентът на сивата икономика у нас е намалял с 6 процента

<http://www.tvevropa.com/bg/news/economics/view/79909>

Значително е намаляла сивата икономика у нас, сочат данните от последното проучване на Националния център „Икономика на светло“. Според тях спадът е сериозен –с цели 6%. Данните са за 2012 година в сравнение с 2010 и се определят чрез специален индекс.

С 6 процента е намалял сивия сектор, във време на криза това е доста голямо намаление, коментира Васил Велев от Асоциация на индустриалния капитал.

От Асоциацията предлагат и мерки за допълнително ограничаване на сивия сектор у нас.

Значително са намалели и работниците без трудов договор. Периодично Центърът провежда информационни кампании, благодарение на които нагласите на българите по отношение на сивия сектор постепенно се променят.

Вестник Стандарт

✓ Данъчни влизат в барове и бакалии

http://www.standartnews.com/biznes-biznes/danachni_vlizat_v_barove_i_bakalii_-170733.html

Масщабни проверки на така наречения кешов бизнес планират данъчните за 2013 г. Така директните търговци като питейни заведения и магазини за хранителни стоки ще бъдат посетени от инспектори на Националната агенция за приходи.

Причина за интереса на данъчните е съмнително покачване на декларираните разходи от страна на дребните търговци, след като беше осъществена дистанционната свързка на касовите апарати с НАП. Възможно е това да се дължи на факта, че търговците са започнали да декларират разходите си за стока, която преди връзката с касовите апарати са снабдявали и продавали безотчетно, обясни за "Стандарт" Николай Петков от НАП. Но е възможно търговци да прибавят и фиктивни разходи, за да намалят счетоводната си печалба и така да стеснят данъци.

Това не е нещо ново, но сега се наблюдава като организирано поведение сред кешовия бизнес, посочи Петков. След дистанционната свързка с НАП около 10% (300 обекта) от малките бензиностанции просто са затворили врати, което означава, че са разчитали изцяло на сивото си присъствие в икономиката, каза Петков. Именно дистанционната връзка с НАП е най-ефективна мярка срещу сивата икономика, стана ясно на кръгла маса, изследваща напредъка на България в борбата с неформалната икономика. На форума, организиран от Асоциацията от индустриалния капитал в България, стана ясно, че сивата икономика заема дял от 32%.

✓ Наши спецове получават заплатите си в офшорки

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-12-08&article=434007>

Нови вратички за укриване на данъци и осигуровки набират скорост, алармираха представители на бизнеса на кръгла маса за борба със сивия сектор. "Все по-често международни компании превеждат заплатите на български специалисти в офшорни зони. Всеки се е вторачил в плащането кеш, но се появяват нови практики на превеждане на пари, които не се контролират", посочи Кирил Желязков, председател на Камарата на електронната промишленост. Данъчните да обърнат внимание на сделките със занижена стойност, призова Камен Колев, зам.-председател на БСК. За пример той даде Япония, където има законова възможност държавата, ако прецени, че една сделка е подценена, да купи имота или стоката на цена, по-висока с 10%. От БСК искат да се стимулира плащането с банкови карти, като в края на годината се връща част от ДДС по направените с картата покупки. Според АИКБ с върнатото ДДС може да се покриват задължения като данъка за колата или апартамента.

"В секторите на горивата и цигарите сивата икономика се проявява на по-високи нива", смята Кирил Желев, бивш зам.-министър на финансите. "Въпреки скока в цената на горивата събраият акциз през миналата година е 1,8 млрд. лв. при 2,9 млрд. лв. за 2008 г.", каза Желев. Подобно било положението и с цигарите. Данните на НСИ за потреблението им показвали, че то е свито до 475 бр. на човек през 2011 г., или по цигара и половина на ден. Според Желев реалното потребление е по-високо. "За мен е необяснимо защо 4 години не се сменят бандеролите за алкохола и цигарите. Дори скокът на акциза на цигарите през 2010 г. с 46% не накара финансовото министерство да смени бандеролите", каза Желев. "Това означава, че данъчните измами имат институционална подкрепа", каза бившият зам.-министър.

Вестник Монитор

✓ Козметиката лидер в сивата икономика

<http://www.monitor.bg/article?id=365456>

Строителството, туризмът и здравеопазването вече не са първенци по дял на сивия сектор у нас. В момента нивото на сенчестия бизнес е най-високо в браншове като електротехника, електроника, парфюмерия и козметика. Това съобщи доц. Емилия Ченгелова, социолог по проекта „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“ по време на кръгла маса с представители на бизнеса и правителството. Една от причините за промяната е, че през последните години властите значително засилиха контрола в строителството и туризма, обясни Ченгелова.

Според нея има и

нови тенденции в сивите практики

които се прилагат през тази година. Най-често срещаният проблем вече не е работа без трудов договор, както е било в изминалите години. Сега проблемът е, че служителите все по-често подписват контракт за една сума, а получават на устна уговорка допълнително пари. Други проблеми са внасянето на осигуровки върху по-ниски суми от реално получаваните, удължено работно време без заплащане и др.

Все повече хора решават да започнат допълнителна работа за още доходи по време на кризата, разказа още Ченгелова. Например през 2010 г. само 6,2% от близо 1000 анкетирани работници и служители са посочили, че имат допълнителна работа. През тази година обаче такъв отговор са дали 15,2 на сто от запитаните. Проблемът е, че при допълнителната работа работниците често нямат писмен трудов договор, осигурявани са на по-малка сума от получаваните средства и др.

Според данните, представени на кръглата маса, обаче сивата икономика у нас постепенно изсветлява. През 2010 г. работодателите посочили, че дялът на неформалната икономика у нас е бил 42,2%, а през тази година – 36,8 на сто. По оценка на работниците сивият сектор през 2010 г. е достигал 48,6%, а през тази година – 41,3 на сто. „По-принцип мнението на работодателите се счита за по-меродавно“, коментира още Ченгелова.

Тя обясни, че има няколко мерки, които са са довели до ограничаване на сивия сектор. Сред тях са

дистанционната връзка на касовите апарати

със сървърите на НАП, изискването производителите на алкохол и горива да монтират уреди с връзка с митниците, ограничаване на разплащанията в брой до 15 000 лв. и др.

Според данни на Европейската комисия пък делът на сивата икономика у нас е 32% от БВП. Ако приемем, че БВП на страната е близо 80 млрд. лв., изчисленията показват, че неформалната икономика у нас възлиза на около 25,6 млрд. лв. „Ако сивият сектор се свие поне два пъти, в бюджета ще влязат около 5 млрд. лв.“, коментира Валери Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал.

Щетите от данъчни измами една трета надолу

Между 30% и 35% са намалели щетите от данъчни измами през последните 3 години, съобщи вчера Николай Петков от Националната агенция за приходите. Той обясни още, че усилията на данъчните през 2013 г. ще се насочат към некоректните практики при кешовите плащания. „Щетите за хазната от източване на ДДС са в пъти по-малко от неотчитането на приходите от продажби“, коментира още Христо Костадинов, зам. изпълнителен директор на НАП. Усилията на данъчните ще бъдат насочени и към неплащането на социални и здравни осигуровки.

Банкови карти ще ограничат злоупотребите

Трябва да се стимулират плащанията с банкови карти, за да се ограничи укриването на обороти. Това коментира вчера Камен Колев от Българската стопанска камара по време на кръгла маса за сивия сектор у нас. Той припомни още, че важна мярка в тази посока е и въвеждането на възможността да се правят плащания към бюджета чрез ПОС устройства.

[БНР](#)

✓ Сивата икономика в България намалява, но пак е най-високата в ЕС

http://bnr.bg/sites/radiobulgaria/Lifestyle/News_bg/Pages/01_071212.aspx

Анализ на Асоциацията на индустриалния капитал в България показва, че през последните две години сивата икономика в страната е намаляла с около 6 - 7 процента, но въпреки това България продължава да оглавява класацията в ЕС по този неблагоприятен за икономиката фактор. По данни на Европейската комисия от юни сивият сектор у нас е 32 процента, докато средно за страните от ЕС сивата икономика е около 15 процента. Докато при сивата икономика се отчита намаляване като цяло за последните две години, има двойно увеличение на работещите с фиктивни трудови договори. През 2010 г. работещите на такива договори са били 17,9 процента, а през тази година са над 31 процента.

[Вестник Сега](#)

✓ НАП погва кешовите плащания

<http://www.segabg.com/article.php?id=627835>

Кешовите плащания, тоест търговията на дребно, при която най-често се плаща в брой, ще бъдат под зоркия поглед на приходната агенция през идната година. Това съобщи Николай Петков от НАП на пресконференция на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Причина за това е, че след свързването на касовите апарати с НАП приходите в хазната не са се вдигнали съществено. Декларираните обороти са нараснали, но скачат и декларираните разходи. Само преди няколко дни от НАП обявиха, че са открили над 33 000 фирми, които не са декларирали данък печалба. Голяма част от хората не разсъждават правилно, когато при купуване на стока не желаят да им се предоставя касов бон. "Те всъщност ощетяват себе си", каза зам.-директорът на НАП Христо Костадинов. Сред приоритетите на проверяващите през 2013 г. ще бъде и търговията с растителни и животински продукти. Последната мярка бе заявена в отговор на твърдението на Асоциацията на млекопреработвателите, че половината от търговците на мляко у нас не са регистрирани по ДДС.

Според Николай Петков в резултат на засиления контрол през последните три години източването на ДДС е намаляло с 30-35%. "Вече влизаме в рамките на нормалните европейски проценти, каквито са в Холандия, Англия и др. Другото поевропейчване на данъчните измами, ако мога така да се изразя, е, че преобладават измамите, свързани с доставки в рамките на ЕС, а не толкова тези в страната", коментира Петков.

Сивата икономика у нас е намаляла с 6-7 пункта от 2010 г. досега, сочи проучване на АИКБ. Делът ѝ за момента е около 37%. България обаче продължава да е водеща по обем на сивата икономика. Средното ниво в ЕС е около 15%. "Ние продължаваме да бъдем в челото на класацията по размер на сивия сектор и безспорно това е един много сериозен проблем и много сериозен потенциал", коментира Васил Велев, председател на АИКБ. Тежките административни процедури, увеличаващата се безработица, ниското заплащане и моралната нагласа у българите бяха определени от експертите като основните живителни сили на сивия сектор.

Хитруването на българите е породено от чувството за сигурност, че наказуемостта у нас е ниска. "Докато обществото приема за нещо нормално и изгодно да се толерира сивата икономика, винаги ще се намират начини за заобикаляне на закона", заяви Беата Папазова от Българската търговско-промишлена палата. В началото на седмицата от АИКБ съобщиха, че 1/4 от оборотите се крият, а в държавната хазна постъпват 3/4 от данъците, които реално се дължат. За разлика от предните години, когато най-сиви бяха браншовете туризъм, строителство и здравеопазване, през 2012 г. неформална икономика се наблюдава най-вече в секторите електротехника и електроника, парфюмерия, козметика и полиграфия.

[dnevnik.bg](#)

✓ Сивата икономика в България намалява, но все още е най-високата в ЕС

http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2012/12/07/1963420_sivata_ikonomika_v_bulgarii_namaliava_no_vse_oshte_e/?ref=rss

Според българските работодатели тази година сивата икономика в страната ни е паднала с над 3 процентни пункта в сравнение с 2010 г. и сега е близо 37%. Работниците и служителите пък я определят на около 41% или с над 6 процентни пункта под стойността, която са ѝ давали преди две години. Това сочи анализ на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), който беше представен днес на кръгла маса, посветена на темата за сивата икономика в България. Въпреки спада сивата икономика на България продължава да е сред най-високите в ЕС. По официални данни на Европейската комисия от юни 2012 г. у нас тя е 32%, а средното ниво за Евросъюза е около 15%. Най-близки до нас по този показател продължават да са съседките ни Румъния и Гърция.

Проучването на АИКБ показва още, че броят на фиктивните договори, които посочват по-малка от реалната заплата, се е увеличил повече от двойно от 2010 г. насам. Тогава делът на тези договори е бил 11%, а през 2012 г. е близо една трета. Толкова са и доходите, които се укриват от държавата, а данъчните нарушения има в над 36% от случаите, пояснява Емилия Ченгелова, социолог и ключов експерт по проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика" към АИКБ.

Хората, които си намират допълнителна работа, за да повишат приходите си са двойно повече, а заедно с това и нарушенията в трудовото право. От 6.2% през 2010 г., хората с втора работа вече са 15.2%, а близо половината от тях работят без какъвто и да е договор на втората си работа, сочат данните.

Асоциацията предлага девет мерки, с които може да се овладее сивата икономика у нас. В тях се включват по-строг контрол по закона за обществените поръчки, затягане на данъчната дисциплина, свързване на всички касови апарати с НАП, засилване на съвместните проверки на ГИТ и НАП, и ограничаване на разплащанията в брой над 15 хиляди лева.

[cross.bg](http://www.cross.bg)

✓ Делът на сивата икономика намалява

<http://www.cross.bg/1340533>

София /КРОСС/ С близо 7% е намалял делът на сивата икономика за последните две години. Това сочат данните от проекта на Асоциацията на индустриалния капитал в България "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", който бе представен по време на кръгла маса в столицата.

В кръглата маса взеха участие г-н Васил Велев /председател на УС на АИКБ/, г-жа Маринела Петрова /Директор на Дирекция "Икономическа и финансова политика" на Министерство на финансите/, д-р Милена Ангелова /главен секретар на АИКБ и ръководител на проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика"/ и доц. Емилия Ченгелова /ключов експерт – социолог по проекта/.

Делът на неформалната икономика през миналата година е намалял с 3,24%. Това е малка крачка, но на фона на все още тежката външна среда е постижение за страната. Въпреки отчетеното намаление обаче, страната ни продължава да оглавява класацията в ЕС по този неблагоприятен за икономиката фактор.

По данни на ЕК от юни тази година делът на сивият сектор у нас е 32%, докато средно за страните от ЕС сивата икономика е около 15.

Като ключов фактор за ограничаване и превенция на неформалната икономика бе определена по-добрата информираност на обществото за характера и целите на прилаганите мерки, който би повишил ефекта от мерките, а също и би изградил по-трайни нагласи за нетолериране на неформалните практики.

Васил Велев, председател на Асоциация на индустриалния капитал в България, коментира, че има голяма търпимост към проявите на сивия сектор и той се толерира. По думите му най-често разпространената практика е официален договор на една сума и доплащане на по-голяма сума, което става извън счетоводството.

Докато при сивата икономика се отчита намаляване като цяло за последните две години, налице е двойно увеличение на работещите с фиктивни трудови договори, като през 2010 г. те са били 17,9%, а през тази година - над 31%.

Социологът Емилия Ченгелова отбеляза, че 42% от допълнително работещите лица правят това без договор. „Не ги интересува осигуряване, не ги интересува доколко стриктно се превеждат осигуровки. За тях важното е да имат доходи“. Като цяло през последните две години се наблюдава лек спад на хората, работили без договор. Има тенденция обаче те да са склонни да правят все повече компромиси с правата си. Така например, се увеличава броя на работниците, които остават на работа допълнително, без да получават пари за това. Нараства и склонността на българина да работи при вредни условия, без отпуск или почивка.

Има и разместване на сивите практики по браншове.

Най-склонни към укриване на печалби, неплащане на данъци и контрабанден внос или износ са в сектора електротехника и електроника. Доплащането на ръка е предпочитан метод най-вече в строителството. Там има и най-много работещи без трудови договори.

[vesti.bg](http://www.vesti.bg)

✓ Велев: Сивият сектор е намалял

<http://www.vesti.bg/index.phtml?tid=40&oid=5351191>

За 2012 г., спрямо 2010 г. според оценка на работодателите сивият сектор намалял с 6 пункта, такава е и оценката на работниците и служителите за тези две години.

Това каза Васил Велев председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България, предаде репортер на БГНЕС. Размерът на сивия сектор у нас продължава да бъде обаче голям. "Ние продължаваме да бъдем в челото на класациите

в ЕС по размер на сивия сектор и безспорно това е един много сериозен проблем и много сериозен потенциал", смята Велев. Проблем е пред конкурентноспособността, потенциал за допълнително събиране в бюджета на средства без увеличаване на данъците. Задачата е дългосрочна и е нужен нов подход, според него – свързан с уважение към закона. Приемаме оценката 36,8 за дела на сивия сектор според работодатели и работници, каза доц Емилия Ченгелова ключов експерт по проект за ограничаване и превенция на неформалната икономика. Тя посочи, че според работодателите има 5,4% намаление на сивия сектор в сравнение с 2010 г. От 42,2 до 36,8 сега. Работниците и служителите също говорят за намаление при тях от 48,6% на 41,3% сега. Общия извод е намаление с 6-7% на сивия сектор в страната, посочи Ченгелова. Актуализирания вариант на Композитния индекс "Икономика на светло", с който те мерят пък дела на сивата икономика също показва намаляване и от 63.83, сега е 67.07.

"В държавната хазна постъпват три четвърти от данъците, които реално се дължат. Същото правило важи и за фицическите лица една четвърт от доходите се укриват", посочи експертът. Те наблюдават 11 бранша и тази година три нови излизат начело със сиви практики. Това са електротехника и електроника, парфюмерия и козметика и полиграфия. Сиви практики на високи нива продължава да има в туризма, строителството и здравеопазването, но започват да отстъпват. Експертите го отдават на това, че в последните години там се е засилил контрола, насочили са се много мерки.

Тя посочи, че в европейски мащаб у нас по отношение на дела на сивата икономика сме най – зле – 32%, колкото е по доклада и анализите на ЕК от юни. Средният на ЕС е около 15%. "Общото послание на ЕК към нашата страна е, че трябва да се работи, за да се редуцира и да се ограничи този сектор, защото отличаваме грозно на фона на другите страни", каза Емилия Ченгелова. Ако БВП е 80 млрд. и поради сивия сектор, 10 млрд. са несъбраните приходи в бюджета.

✓ Сивата икономика у нас намалява, но все още оглавяваме класацията в ЕС

<http://www.vesti.bg/index.phtml?tid=40&oid=5351351>

С 6-7% намалява делът на сивата икономика за последните две години - от 2010 досега, според анализ по проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

С 3,24% е намаляла сивата икономика през миналата 2011 г. спрямо 2010 г., каза Емилия Ченгелова, ключов експерт по проекта. Сивата икономика се измерва чрез композитен индекс, отчитащ различни статистически и социологически компоненти и спрямо него икономиката на светло у нас през 2010 г. е реализирала 63,83% от БВП, а през 2011 г. - вече 67,07%, обясни експертът.

Това е малка крачка, но на фона на все още тежката външна среда е постижение за страната, смята Ченгелова.

Въпреки отчетеното намаление на сивата икономика обаче страната ни продължава да оглавява класацията в ЕС по този неблагоприятен за икономиката фактор.

Делът на сивият сектор у нас, по данни на ЕК от юни тази година, е 32%, докато средно за страните от ЕС сивата икономика е около 15%, посочи Ченгелова.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев каза, че българската икономика губи своята конкурентноспособност заради големия дял на сивия сектор, а от друга страна - намаляването ѝ дава възможност да се увеличат приходите в бюджета без да се налагат допълнителни данъци или повишаване на съществуващите. Няма нито една държава, в която да не съществува сива икономика, но ако успеем да се доближим до процента ѝ в Скандинавските държави (около 10 процента от БВП), това ще означава още около 5 млрд. лв. допълнително в бюджета, изчисли Велев.

Трябва да има уважение към закона, но ако 90% от субектите нарушават един закон, явно е че трябва да има промени, коментира още той.

Административните такси, които са голяма тежест за бизнеса и са една от причините за появата на сива икономика, трябва да се определят единствено с оглед разходите за тяхното събиране, посочи Велев.

Трябва да стане престижно и лесно да си изряден, а санкциите да бъдат непредотвратими, заяви още представителят на работодателите.

Емилия Ченгелова обясни, че основна тежест в проучванията са имали оценките на работодателите и работниците, тъй като те са активната част на населението и имат най-точна представа за сивата икономика. Населението като цяло има склонност към силно преувеличение на данните и по негови оценки делът на сивата икономика е много по-голям, каза експертът.

Докато при сивата икономика се отчита намаляване като цяло за последните две години, налице е **двойно увеличение на работещите с фиктивни трудови договори**,

каза Ченгелова. През 2010 г. работещите на такива договори са били 17,9%, а през тази година са над 31%.

Около една четвърт от доходите - и на фирмите, и на физическите лица се укриват като посочените за това причини са тежките процедури за обслужване на бизнеса, влошаването на макроикономическата среда, niskият жизнен стандарт, посочи Ченгелова.

Експертите отчитат и обществената нагласа за толериране на сивата икономика, която съществува в страната - само с 2% - от 46 на 44%, са намалели хората, които заявяват, че не биха работили в сивия сектор.

Мерките, които са предприети за намаляване на сивата икономика, са свързани основно с подобряване на процедури по Закона за обществените поръчки, свързването на НАП с касовите апарати, текущо предаване на данни от бензиностанциите, ограничаване на разплащанията в брой над 15 000 лв. и други.

Част от мерките са в сила от 6-7 месеца, но първите данни показват, че и работодатели, и работници одобряват мерките спрямо нарушителите, обобща Ченгелова.

По време на дискусията при представянето на данните от проекта Николай Петков от Националната агенция за приходите съобщи, че през последните три години с 30 - 35% намаляват щетите от данъчни измами (източване на ДДС). Една от причините за това е, че НАП постави този проблем като приоритет, бяха увеличени служителите, които се занимават с това и бе повишена координацията между приходната агенция, МВР и прокуратура, каза Петков. Той обаче откри като основен риск за събираемостта на приходите в хазната укриването на обороти.

Много е важна информираността на гражданите, че когато не искат да им се предостави касов бон при извършена покупка, те всъщност ощетяват себе си, посочи зам.-изпълнителният директор на НАП Христо Костадинов. Той съобщи, че чувствително са се повишили приходите от осигурителни вноски, а размерът на невъзстановения на фирми данъчен кредит е на исторически най-ниското си ниво в момента.

Проектът "Ограничаване и превенция на неформалната икономика" е осъществен с финансовата подкрепа на ОП "Развитие на човешките ресурси" и в сътрудничество с Министерството на финансите.

mediapool.bg

✓ Данъчните се прицелват в дребните търговци за сметка на едрите

<http://www.mediapool.bg/%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D1%8A%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%81%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%86%D0%B5%D0%BB%D0%B2%D0%B0%D1%82-%D0%B2-%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%86%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5-news200459.html>

Данъчните проверки през следващата година ще са фокусирани върху "кешовия бизнес", в който влизат малки бакалии, питейните заведения и барове. Причината е, че връзването на касовите апарати на търговците с данъчните не е вдигнало приходите в бюджета, каквито бяха очакванията на правителството, въвеждайки мярката, струвала милиони на бизнеса и натоварила потребителите с по-високи цени.

Нулевият финансов резултат за хазната се дължи на това, че с темпа, с който растат оборотите, се увеличават и разходите, обясни Николай Петков от Националната агенция за приходите (НАП) по време на форум за сивата икономика, организиран от Асоциацията на индустриалния капитал у нас (АИКБ). По думите му се предвиждат по-организирани и мащабни кампании, при които акцент няма да бъдат оборотите, а фиктивните разходи, намаляващи финансовия резултат.

Правителствените мерки за директно отчитане на оборотите и по-строгите наказания за нарушителите имат най-голям практически ефект за изсветляването на бизнеса, показва проучването на АИКБ.

Държавна подкрепа за измамите с горивата, алкохола и цигарите

И докато НАП се точи на дребните търговци, при "едрите риби", от които има най-големи постъпления в държавния бюджет, като горивата, алкохола и цигарите, се наблюдават някои "странности", по думите на бившия зам.-министър на финансите Кирил Желев.

Въпреки увеличаването на акциза на горивата и свързването с НАП на всички бензиностанции и складове за горива приходите в държавния бюджет са намалели от 2.9 млрд. лв. през 2008 г. на 1.8 млрд. лв. до 2011 г., което е около 40%. В същото време разликата от производството и вноса на горива е 2% за същия период от време, по данни на Министерството на финансите, посочи Желев. Той попита представителя на ведомството колко от разликата от 38% се дължи на данъчни измами и колко на свитото потребление, но отговор не получи.

Друга странност в поведението на Министерството на финансите е при отчитането на приходите от продажбата на горива в бюджета. Например при отчета на месечна база от 31 май 2010 г. са дадени приходи от 806 млн. лв. Ако се погледне обаче годишния отчет за изпълнението на бюджета за 2010 г., ще се види, че приходите са с около 200 млн. лв. по-малко. Какво е обяснението за това, попита Желев, но отговор отново не получи.

Подобна е картината и при цигарите. От произведени 19 100 тона през 2008 г., през 2011 г. производството им пада на 9 800 тона. Желев попита представителя на финансовото ведомство как си го обясняват и се усъмни, че едва ли това се дължи на намаления брой пушачи.

Финансовият министър Симеон Дянков съобщи, че приходите от акциза на алкохол в бюджета са се увеличили 15 пъти. Ако беше истина, това означава да има постъпления от 3 млрд. лв., докато в същото време се отчитат 220 млн. лв., посочи Желев.

Според него данъчните измами с горивата, алкохола и цигарите не стават без институционална подкрепа.

Данъчните измами у нас на европейско ниво

За последните три години обаче имаме "стремително намаляване" на данъчните измами с 30 – 35%, каза Николай Петков от НАП. По думите му това се дължи на поставянето на данъчните престъпления като приоритет в работата на НАП и по-добрата координация между данъчни, МВР и прокуратура.

Резултатът е, че броят на данъчните измами у нас вече е достигнал средното европейско ниво, посочи Петков. Той даде за пример Англия и Германия, с които процентно сме се изравнили.

Другото "поевропейчване" при данъчните измами, но в негативен контекст, е в областта на вътрешнообщностните доставки, каза Петков. Той посочи, че за вътрешнообщностните доставки НАП нямат информация.

Невъзстановеният ДДС е на безпрецедентно ниско ниво за последните 10 години, каза Христо Костадинов, зам.-изпълнителен директор на НАП.

Една трета от бизнеса е в сивата икономика

Около една трета от бизнеса е в сивата икономика, показва проучването на Асоциацията на индустриалния капитал в България. За последните две години делът на сивата икономика намалява с 6 – 7%, каза Емилия Ченгелова, експерт по проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от АИКБ с помощта на Европейския социален фонд. Според нея това е "малка крачка, но на фона на все още тежката външна среда е постижение за страната".

Делът на сивия сектор у нас е 32%, докато средно за страните от ЕС сивата икономика е около 15%, посочи Ченгелова цитирайки данни на Европейската комисия от юни 2012 г.

Икономиката губи своята конкурентоспособност заради големия дял на сивия сектор, а от друга страна - намаляването ѝ дава възможност да се увеличат приходите в бюджета без да се налагат допълнителни данъци или повишаване на съществуващите, посочи Василе Велев, председател на АИКБ. Той отбеляза, че няма нито една държава, в която да не съществува сива икономика, но ако успеем да се доближим до процента ѝ в Скандинавските страни - около 10% от БВП, това ще означава още млрд. лв. допълнително в българския бюджет.

И ако при сивата икономика се отчита намаляване като цяло за последните две години, то близо двойно са се увеличили работещите с фиктивни трудови договори, каза Ченгелова. През 2010 г. работещите на такива договори са били 18%, а през тази година са над 31%.

Около една четвърт от доходите се укриват като посочените за това причини са тежките процедури за обслужване на бизнеса, влошаването на макроикономическата среда, ниският жизнен стандарт.

Строителството, здравеопазването, туризмът и млекопреработването са браншовете генериращи най-много сиви практики според бизнеса, работниците и народа. Пощенските услуги е бранша с най-малко сиви практики. Тук трябва да се отчете обаче факта, че колкото по-малко се познава спецификата на дейността на даден бранш, толкова по-ниски са стойностите на оценките на сивия сектор в този бранш.

Проучването показва още изключително висока степен на толерантност на обществото към сивата икономика. Макар че близо 40% по никакъв начин не приемат лошите практики, в същото време една трета определя сивия сектор като напълно приемливо явление в живота. Малко над една четвърт запазват мълчание по въпроса, защото са въввлечени в такива практики.

Според 61% от населението, сенчестият сектор има сериозно присъствие във всички икономически дейности и се е превърнал в неизбежен елемент от действителността.

За последните пет години една четвърт от населението под една или друга форма е участвала в сивия сектор. Основните причини за работа в сенчестия бизнес са икономически, но също така и социално-психологически. Над половината от хората са започнали работа без трудов договор, защото това е била единствената им възможност за получаване на доходи. 30% са приели да работят без договор с мотива за повече доходи в реално време. Други над 13 на сто са направили този избор, защото семейството им разчита изцяло на тях.

Независимо, че доброволно са започнали да работят без договор, само 41% са доволни от заплащането, а 55% са заявили, че биха сменили работата в сивия сектор за друга с по-ниско заплащане, но по-сигурна.

Монтана е лидер по най-много хора ангажирани по някакъв начин в сивия сектор – 62%, следвана от Ямбол – 44% и Велико Търново, Пазарджик и Кюстендил – с по 38%, показва още проучването на АИКБ.

Затвор за укриване на осигуровки

Според лидера на КНСБ Пламен Димитров фактът, че 33% от икономиката е в сивия сектор показва, че това има много резерви за намаляването му. Минималните осигурителни прагове влияят положително за изсветляването на икономиката, смята Димитров. Според него 2 млрд. лв. от осигурително вноски все още се укриват.

За това КНСБ иска криминализиране на укриването на осигуровки. Пламен Димитров каза, че има уверение от депутати от ГЕРБ, че тази законова поправка ще бъде внесена до края на годината от депутати от ГЕРБ.

lev.bg

✓ Сивата икономика намалява

http://www.lev.bg/view_article.php?article_id=68201

Намаляване на сивата икономика с 6-7 процентни пункта отчитат от Асоциацията на индустриалния капитал. От 2010 г. насам работодателската организация работи върху проект за измерване на дела на сивия сектор у нас. Според работодателите през 2012 г. делът на сивия сектор у нас е 36,8 на сто, а според служителите – 41,3 на сто. Средноевропейското равнище на сивата икономика е 15 процента, допълниха от асоциацията. Според Емилия Ченгелова от асоциацията все още има трайна нагласа сред населението, че може да се използват некоректни практики. Има намаление от 7-8 на сто по показателя работа без договор изобщо. Намаление по този показател е отчетено и по оценките на работодателите, и по оценките на наетите, каза Ченгелова. „В рамките на проекта наблюдавахме един допълнителен индикатор за това каква е нагласата и реалната готовност на населението да си плаща данъците и го правихме на две нива: веднъж работодателите като икономически субекти и втори път населението. Ако обобщим всички тези сложни сметки и числа, се оказва, че в държавната хазна постъпват три четвърти от данъците, които се дължат", каза тя.

Междувременно от НАП допълниха, че хазната търпи много по-големи щети от укриване на обороти, отколкото от източване на ДДС. От април, когато бе въведена дистанционната връзка на касовите апарати с данъчната администрация, се е увеличил размерът на декларираните обороти, но и на декларираните разходи. Затова един от акцентите за данъчните ще бъдат фиктивните разходи.

По отношение на данъчните измами се наблюдава сериозен спад, смята Николай Петков от приходната администрация. През миналите три години има много стремително намаляване – някъде около 30-35 на сто на щетите, предизвикани от данъчни измами. Говорим за много голямо намаляване на този вид измами и вече влизаме в рамките на нормалните европейски проценти, каквито са в Холандия, Англия и така нататък, каза Петков. „Другото поевропейчване на данъчните измами, ако така мога да се изразя, е, че вече преобладават вътрешнообщностните измами, тоест измамите, свързани с вътрешнообщностни доставки, а не толкова тези в страната“, допълни той.

insmarket.bg

✓ Обсъждат борбата със сивата икономика

http://insmarket.bg/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D0%9E%D0%B1%D1%81%D1%8A%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D1%82-%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B1%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D1%81%D1%8A%D1%81-%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0_.la_at.1_i.420970.html

Напредъкът на България в борбата със сивата икономика ще бъде обсъден днес. На кръгла маса ще бъдат отчетени резултатите от първия мониторингов доклад за нивото на сивата икономика у нас и постигнатия напредък в борбата за нейното ограничаване.

Инициатори на дискусиата са Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Министерството на финансите.

В обсъждането ще вземат участие представители на българските институции и на Европейската комисия.

darikfinance.bg

✓ Седем процента по-малко сиво в икономиката ни

<http://darikfinance.bg/novini/86311/%D1%E5%E4%E5%EC+%EF%F0%EE%F6%E5%ED%F2%E0+%EF%EE-%EC%E0%EB%EA%EE+%F1%E8%E2%EE+%E2+%E8%EA%EE%ED%EE%EC%E8%EA%E0%F2%E0>

Намаляване на сивата икономика с 6-7 процентни пункта отчитат от Асоциацията на индустриалния капитал. От 2010 г. насам работодателската организация работи върху проект за измерване на дела на сивия сектор у нас. Според работодателите през 2012 г. делът на сивия сектор у нас е 36,8 на сто, а според служителите – 41,3 на сто. Средноевропейското равнище на сивата икономика е 15 процента, допълниха от асоциацията. Според Емилия Ченгелова от асоциацията все още има трайна нагласа сред населението, че може да се използват некоректни практики. Има намаление от 7-8 на сто по показателя работа без договор изобщо. Намаление по този показател е отчетено и по оценките на работодателите, и по оценките на наетите, каза Ченгелова. „В рамките на проекта наблюдавахме един допълнителен индикатор за това каква е нагласата и реалната готовност на населението да си плаща данъците и го правихме на две нива: веднъж работодателите като икономически субекти и втори път населението. Ако обобщим всички тези сложни сметки и числа, се оказва, че в държавната хазна постъпват три четвърти от данъците, които се дължат“, каза тя.

Междувременно от НАП допълниха, че хазната търпи много по-големи щети от укриване на обороти, отколкото от източване на ДДС. От април, когато бе въведена дистанционната връзка на касовите апарати с данъчната администрация, се е увеличил размерът на декларираните обороти, но и на декларираните разходи. Затова един от акцентите за данъчните ще бъдат фиктивните разходи.

По отношение на данъчните измами се наблюдава сериозен спад, смята Николай Петков от приходната администрация. През миналите три години има много стремително намаляване – някъде около 30-35 на сто на щетите, предизвикани от данъчни измами. Говорим за много голямо намаляване на този вид измами и вече влизаме в рамките на нормалните европейски проценти, каквито са в Холандия, Англия и така нататък, каза Петков. „Другото поевропейчване на данъчните измами, ако така мога да се изразя, е, че вече преобладават вътрешнообщностните измами, тоест измамите, свързани с вътрешнообщностни доставки, а не толкова тези в страната“, допълни той.

regal.bg

✓ Сивата икономика в България намалява, но все още е най-високата в ЕС

<http://www.regal.bg/show.php?storyid=1963578>

Според българските работодатели тази година сивата икономика в страната ни е паднала с над 3 процентни пункта в сравнение с 2010 г. и сега е близо 37%. Работниците и служителите пък я определят на около 41% или с над 6 процентни пункта под стойността, която са й давали преди две години. Това сочи анализ на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), който беше представен днес на кръгла маса, посветена на темата за сивата икономика в България. Въпреки спада сивата икономика на България продължава да е сред най-високите в ЕС. По официални данни на Европейската комисия от юни 2012 г. у нас тя е 32%, а средното ниво за Евросъюза е около 15%. Най-близки до нас по този показател продължават да са съседките ни Румъния и Гърция.

Проучването на АИКБ показва още, че броят на фиктивните договори, които посочват по-малка от реалната заплата, се е увеличил повече от двойно от 2010 г. насам. Тогава делът на тези договори е бил 11%, а през 2012 г. е близо една трета. Толкова са и доходите, които се укриват от държавата, а данъчните нарушения има в над 36% от случаите, пояснява

Емилия Ченгелова, социолог и ключов експерт по проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика" към АИКБ.

Хората, които си намират допълнителна работа, за да повишат приходите си са двойно повече, а заедно с това и нарушенията в трудовото право. От 6.2% през 2010 г., хората с втора работа вече са 15.2%, а близо половината от тях работят без какъвто и да е договор на втората си работа, сочат данните.

Асоциацията предлага девет мерки, с които може да се овладее сивата икономика у нас. В тях се включват по-строг контрол по закона за обществените поръчки, затягане на данъчната дисциплина, свързване на всички касови апарати с НАП, засилване на съвместните проверки на ГИТ и НАП, и ограничаване на разплащанията в брой над 15 хиляди лева.

frognews.bg

✓ **Сивата икономика намалява. Не съвсем, не съвсем!**

http://frognews.bg/news_49711/Sivata_ikonomika_namaliava_Ne_savsem_ne_savsem!/

С 6% е намалял дялът на сивия сектор в икономиката от 2010 до 2012 година, показва проучване, проведено от Асоциацията на индустриалния капитал в България и КНСБ, което се осъществява по европейската програма „Развитие на човешките ресурси“.

В момента според работодателите Сивият сектор е в размер на 36,8%, като през 2002 той е бил 42,2%, информира news.bg. Според запитване до работниците Сивият сектор в България през 2010 година е бил 48,6%, а през 2012 година - 41,3%, заяви председателят на АИКБ Васил Велев.

Разминаването в оценките на работодателите и служителите до голяма степен се дължи на факта, че по-голямата част от работещите нямат необходимата правна информация за товако е Сива икономика и кое не е.

Тези данни показвали, че около 22 млрд. лева циркулират в икономиката без никаква или много слаба отчетност пред данъчните и осигурителните власти. Това означава, че държавата годишно губи около 10 млрд. лева от невнесени данъчни и осигурителни вноски. Велев посочи, че никоя държава няма изцяло светла икономика, но ако успеем да намалим размера на сенчестия бизнес у нас до около 15%, това означава, че в държавната хазна ще могат да постъпват годишно по около 5-6 млрд. лева повече.

По отношение на позицията на България спрямо другите европейски страни ние, заедно с румънците и гърците, се нареждаме на 1-во място по процент на Сивата икономика като дял от БВП.

expert.bg

✓ **Над една трета от икономиката ни е в сивия сектор**

<http://news.expert.bg/n409478>

Сивият сектор в България се топи, но **остава все така обезпокоително голям**.

Това коментираха днес експерти в столицата.

Според бизнеса дялът на сивата икономика в страната е 36,8% и е по-нисък с 5,4% спрямо отчетения през 2010 г. (42,2%).

Според оценките на работниците и служителите дялът на сивия сектор също намалява, но остава на много по-високо ниво - 41,3% сега спрямо 48,6% две години по-рано.

Общия извод е **намаление с 6-7% на сивия сектор в страната**, обобщил доц. Емилия Ченгелова, ключов експерт по проект за ограничаване и превенция на неформалната икономика, съобщи БГНЕС.

Ние продължаваме да бъдем в челото на класациите в ЕС по размер на сивия сектор и безспорно това е един много сериозен проблем и много сериозен потенциал, коментира Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Проблем е пред конкурентноспособността, потенциал за допълнително събиране в бюджета на средства без увеличаване на данъците. Задачата е дългосрочна и е нужен нов подход, според него – свързан с **уважение към закона**. В държавната хазна постъпват три четвърти от данъците, които реално се дължат. Същото правило важи и за физическите лица една четвърт от доходите се укрива, посочи Ченгелова.

Те наблюдават 11 бранша и тази година **три нови излизат начело със сиви практики - електротехника и електроника, парфюмерия и козметика и полиграфия**. Сиви практики на високи нива продължава да има в туризма, строителството и здравеопазването, но започват да отстъпват. Експертите го отдават на това, че в последните години там се е засилил контрола, насочили са се много мерки.

Ченгелова посочи, че **в европейски мащаб у нас по отношение на дела на сивата икономика сме най – зле – 32%, колкото е по доклада и анализите на ЕК от юни**. Средният на ЕС е около 15%.

Общото послание на ЕК към нашата страна е, че трябва да се работи, за да се редуцира и да се ограничи този сектор, защото се отличаваме грозно на фона на другите страни, каза Емилия Ченгелова.

news.bg

✓ **Сивият ни сектор намалява, но си оставаме първи в ЕС**

http://news.ibox.bg/news/id_2078234883

С 6% е намалял дялът на Сивия сектор в икономиката от 2010 до 2012 година, показва проучване, проведено от Асоциацията на индустриалния капитал в България и КНСБ, което се осъществява по европейската програма „Развитие на човешките ресурси“.

В момента според работодателите Сивият сектор е **в размер на 36,8%**, като през 2002 той е бил 42,2%. Според запитване до работниците Сивият сектор в България през 2010 година е бил 48,6%, а през 2012 година - 41,3%, заяви председателят на АИКБ Васил Велев.

Разминаването в оценките на работодателите и служителите до голяма степен се дължи на факта, че по-голямата част от работещите нямат необходимата правна информация за товакое е **Сива икономика и кое не е**.

Тези данни показват, че около 22 млрд. лева циркулират в икономиката без никаква или **много слаба отчетност** пред данъчните и осигурителните власти. Това означава, че държавата годишно губи около 10 млрд. лева от невнесени данъчни и осигурителни вноски.

Велев посочи, че никоя държава няма изцяло светла икономика, но ако успеем да намалим размера на сенчестия бизнес у нас до около 15%, това означава, че в държавната хазна ще могат да постъпват годишно по около **5-6 млрд. лева повече**.

По отношение на позицията на България спрямо другите европейски страни ние, заедно с румънците и гърците, се нареждаме на 1-во място по процент на Сивата икономика като дял от БВП.

Това е нещо, върху което Европейската комисия силно акцентира в **диалога с българското правителство**, заяви доц. Емилия Ченгелова, която е част от екипа, разработил методологията на изследването.

По думите ѝ през последната година нови 3 сектора са заели челните места по укриване на доходи и обороти. Това са електротехниката и електрониката, парфюмерията и полиграфията. Те **изместват традиционно „силни“ сектори**, в които се укриват доходи, а именно строителство, туризъм и здравеопазване.

Причината в последните три сектора да намалява сивата икономика са зачестилите проверки на държавните органи спрямо фирмите, които оперират на пазара.

От АИКБ приветстваха свързването на касовите апарати с НАП като мярка, която значително е довела до **изсветляване на икономиката**.

От там посочват, че за да бъде постигнато още са необходими някои законодателни промени, като най-належащи са тези в закона за обществените поръчки, където изпълнителната агенция, която е натоварена с неговото прилагане, трябва да получи **по-голяма функционалност**.

dartsnews.bg

✓ Сивата икономика намалява

<http://dartsnews.bg/News/36621>

Сивата икономика се свива с 6-7 процентни пункта, съобщиха от Асоциацията на индустриалния капитал. Според работодателите през 2012 г. делът на сивия сектор у нас е 36,8%, а според служителите – 41,3%.

Намаление от 7-8 на сто по показателя работа без договор, отчитат още от организацията. Намаление по този показател е отчетено и по оценките на работодателите, и по оценките на наетите.

От Националната агенция по приходите също отчетоха спад по отношение на данъчните измами. "През изминалите три години има много стремително намаляване – някъде около 30-35 на сто на щетите, предизвикани от данъчни измами.

"Говорим за много голямо намаляване и вече влизаме в рамките на нормалните европейски проценти, каквито са в Холандия, Англия и така нататък", коментира Николай Петков от НАП.

Според него хазната търпи много по-големи щети от укриване на обороти, отколкото от източване на ДДС. От април, когато бе въведена дистанционната връзка на касовите апарати с данъчната администрация, се е увеличил размерът на декларираните обороти, но и на декларираните разходи.

akcent.bg

✓ България отбеляза напредък в борбата със сивата икономика

<http://www.akcent.bg/site/news.php?item=8192>

Днес, 7 декември 2012 г., се проведе кръгла маса под наслов "Напредъкът на България в борбата със сивата икономика", организирана съвместно от Асоциация на индустриалния капитал в България и Министерство на финансите на Република България. В кръглата маса взеха участие г-н Васил Велев /председател на УС на АИКБ/, г-жа Маринела Петрова /Директор на Дирекция "Икономическа и финансова политика" на Министерство на финансите/, д-р Милена Ангелова /главен секретар на АИКБ и ръководител на проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика"/ и доц. Емилия Ченгелова /ключов експерт – социолог по проекта/.

В дискусиата бяха очертани основните начини и похвати, чрез които да бъде ефективно ограничен сивият сектор и бе оценена ползата от мерките, предприети от държавата през последните години за справяне с този проблем.

Данните от проучванията показват, че неформалната икономика се свива в някои от традиционните си територии (работа без трудов договор, източване на ДДС, нефактуриране на действителните обороти), но намира засилен израз в други сиви практики – работа на фиктивни договори, осигуряване на суми, по-ниски от действително получаваните, както и недеklarиране на действителните доходи от населението. В общественото мнение са създадени ясно изразени нагласи за нетолериране на сивите практики, подобрена е способността на работодателите и наетите лица за разпознаване на сивите практики, повишена е готовността на обществото за прилагане на действия за ограничаване и превенция на неформалната икономика. От приложените през периода 2010 - 2012 г. мерки от Правителството за редуциране на неформалните практики, най-висок практически ефект до момента имат мерките за директно отчитане

на действителните обороти от продажбите, както и мерките за по-строго санкциониране на нарушенията на фискалната и данъчната дисциплина.

Анализите на емпиричните данни сочат, че темата за неформалната икономика ще бъде в центъра на дневния ред на обществото поне в близките 10 - 15 години. Регистрираният напредък е обнадеждаващ, но продължава да бъде висока психологическата нагласа и компромисното възприемане на определен вид неформални практики. Като ключов фактор за ограничаване и превенция на неформалната икономика бе определена по-добрата информираност на обществото за характера и целите на прилаганите мерки, който би повишил ефекта от мерките, а също и би изградил по-трайни нагласи за нетолериране на неформалните практики.

На кръглата маса бе представено и новото число на Композитния индекс "Икономика на светло" в съответствие с данните от 2011 г., който мери светлата част на икономиката – 67.07. Стойността на индекса се е повишила с 3.24 пункта спрямо данните от 2010 г., което показва, че предприетите от правителството мерки дават вече своите резултати. Проведената кръгла маса е част от обществено информационната кампания по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика".

livebiz.bg

✓ **Обсъждат напредъка на България в борбата със сивата икономика**

<http://www.livebiz.bg/ikonomika/s/1654830128?%3E>

Асоциация на индустриалния капитал в България и Министерство на финансите на Република България организират кръгла маса под наслов: "Напредъкът на България в борбата със сивата икономика" за обсъждане на първи Мониторингов доклад върху наличието на неформална икономика и постигнатия напредък в нейното ограничаване и превенция и Стратегически план за ограничаване и превенция на неформалната икономика. Ще бъде представен и актуализирания вариант на Композитния индекс "Икономика на светло" за 2011 г.

Целта на дискусиата е да бъдат представени и обсъдени актуалните резултати от изпълнението на проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика" и да се формулират конкретни и действени мерки за ограничаване на сивия сектор.

В кръглата маса ще вземат участие представители на държавните институции и администрация, Европейската комисия, социалните партньори на правителството, неправителствени организации и други.

livenews.bg

✓ **Обсъждат напредъка на България в борбата със сивата икономика**

<http://www.livenews.bg/Obhajdat-napredaka-na-Balgariya-v-borbata-sas-sivata-ikonomika-41402>

Организатори на дискусиата са Асоциацията на индустриалния капитал в България и Министерството на финансите

Асоциация на индустриалния капитал в България и Министерство на финансите на Република България организират кръгла маса под наслов: "Напредъкът на България в борбата със сивата икономика" за обсъждане на първи Мониторингов доклад върху наличието на неформална икономика и постигнатия напредък в нейното ограничаване и превенция и Стратегически план за ограничаване и превенция на неформалната икономика. Ще бъде представен и актуализирания вариант на Композитния индекс "Икономика на светло" за 2011 г.

Целта на дискусиата е да бъдат представени и обсъдени актуалните резултати от изпълнението на проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика" и да се формулират конкретни и действени мерки за ограничаване на сивия сектор.

В кръглата маса ще вземат участие представители на държавните институции и администрация, Европейската комисия, социалните партньори на правителството, неправителствени организации и други.

sliven.net

✓ **България отбеляза напредък в борбата със сивата икономика**

<http://new.sliven.net/sys/news/index.php?id=93759>

Днес, 7 декември 2012 г., се проведе кръгла маса под наслов "Напредъкът на България в борбата със сивата икономика", организирана съвместно от Асоциация на индустриалния капитал в България и Министерство на финансите на Република България. В кръглата маса взеха участие г-н Васил Велев /председател на УС на АИКБ/, г-жа Маринела Петрова /Директор на Дирекция "Икономическа и финансова политика" на Министерство на финансите/, д-р Милена Ангелова /главен секретар на АИКБ и ръководител на проекта "Ограничаване и превенция на неформалната икономика"/ и доц. Емилия Ченгелова /ключов експерт – социолог по проекта/.

В дискусиата бяха очертани основните начини и похвати, чрез които да бъде ефективно ограничен сивият сектор е бe оценена ползата от мерките, предприети от държавата през последните години за справяне с този проблем.

Данните от проучванията показват, че неформалната икономика се свива в някои от традиционните си територии (работа без трудов договор, източване на ДДС, нефактуриране на действителните обороти), но намира засилен израз в други сиви практики – работа на фиктивни договори, осигуряване на суми, по-ниски от действително получаваните, както и недеклариране на действителните доходи от населението. В общественото мнение са създадени ясно изразени нагласи за нетолериране на сивите практики, подобрена е способността на работодателите и наетите лица за разпознаване на сивите практики, повишена е готовността на обществото за прилагане на действия за ограничаване и

превенция на неформалната икономика. От приложените през периода 2010 - 2012 г. мерки от Правителството за редуциране на неформалните практики, най-висок практически ефект до момента имат мерките за директно отчитане на действителните обороти от продажбите, както и мерките за по-строго санкциониране на нарушенията на фискалната и данъчната дисциплина.

Анализите на емпиричните данни сочат, че темата за неформалната икономика ще бъде в центъра на дневния ред на обществото поне в близките 10 - 15 години. Регистрираният напредък е обнадеждаващ, но продължава да бъде висока психологическата нагласа и компромисното възприемане на определен вид неформални практики. Като ключов фактор за ограничаване и превенция на неформалната икономика бе определена по-добрата информираност на обществото за характера и целите на прилаганите мерки, който би повишил ефекта от мерките, а също и би изградил по-трайни нагласи за нетолериране на неформалните практики.

На кръглата маса бе представено и новото число на Композитния индекс "Икономика на светло" в съответствие с данните от 2011 г., който мери светлата част на икономиката – 67.07. Стойността на индекса се е повишила с 3.24 пункта спрямо данните от 2010 г., което показва, че предприетите от правителството мерки дават вече своите резултати.

Проведената кръгла маса е част от обществено информационната кампания по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика".

economymagazine.bg

✓ България бавно бори сивата икономика

<http://economymagazine.bg/news/14029/1/1/Bulgariya-bavno-bori-sivata-ikonomika.html>

Малко по малко сивата икономика в България намалява. Това сочат данните от проучване на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ). Данните показват, че неформалната икономика се свива в практики като работа без трудов договор, източване на ДДС или нефактуриране на действителните обороти. въпреки това т. нар. сива икономика намира все по-засилен израз в практики като работа на фиктивни договори, осигуряване на суми, по-ниски от действително получаваните, както и недеклариране на действителните доходи от населението.

Общественото мнение вече е с явна нагласа срещу тези практики. Повишена е и готовността на обществото за прилагане на действия за ограничаване и превенция на неформалната икономика. От приложените в периода 2010-2012 г. мерки от правителството за редуциране на неформалните практики, най-висок практически ефект до момента имат действията за директно отчитане на действителните обороти от продажбите, както и мерките за по-строго санкциониране на нарушенията на фискалната и данъчната дисциплина.

Анализите показват, че темата за неформалната икономика ще бъде в центъра на дневния ред на обществото поне още 10-15 години. Регистрираният напредък е обнадеждаващ, но продължава да бъде висока психологическата нагласа и компромисното възприемане на определен вид неформални практики.

Като ключов фактор за ограничаване на неформалната икономика бе определена по-добрата информираност на обществото за характера и целите на прилаганите мерки.

profit.bg

✓ Сивата икономика намалява

<http://profit.bg/news/Sivata-ikonomika-namalyava/nid-99715.html>

Намаляване на сивата икономика с 6-7 процентни пункта отчитат от Асоциацията на индустриалния капитал. От 2010 г. насам работодателската организация работи върху проект за измерване на дела на сивия сектор у нас.

Според работодателите, през 2012 г. делът на сивия сектор у нас е 36.8 на сто, а според служителите – 41.3 на сто. Средноевропейското равнище на сивата икономика е 15%.

Според Емилия Ченгелова от асоциацията, все още има трайна нагласа сред населението, че може да се използват некоректни практики. Има намаление от 7-8 на сто по показателя работа без договор изобщо. Намаление по този показател е отчетено и по оценките на работодателите, и по оценките на наетите, каза Ченгелова.

„В рамките на проекта наблюдавахме един допълнителен индикатор за това каква е нагласата и реалната готовност на населението да си плаща данъците и го правихме на две нива: веднъж работодателите като икономически субекти и втори път населението. Ако обобщим всички тези сложни сметки и числа, се оказва, че в държавната хазна постъпват три четвърти от данъците, които се дължат“, каза тя.

Междувременно от НАП допълниха, че хазната търпи много по-големи щети от укриване на обороти, отколкото от източване на ДДС. От април, когато бе въведена дистанционната връзка на касовите апарати с данъчната администрация, се е увеличил размерът на декларираните обороти, но и на декларираните разходи. Затова един от акцентите за данъчните ще бъдат фиктивните разходи.

По отношение на данъчните измами се наблюдава сериозен спад, смята Николай Петков от приходната администрация. През миналите три години има много стремително намаляване – някъде около 30-35 на сто на щетите, предизвикани от данъчни измами.

Говорим за много голямо намаляване на този вид измами и вече влизаме в рамките на нормалните европейски проценти, каквито са в Холандия, Англия и така нататък, каза Петков, цитиран от Дарик.

„Другото поевропейчване на данъчните измами, ако така мога да се изразя, е, че вече преобладават вътрешнообщностните измами, тоест измамите, свързани с вътрешнообщностни доставки, а не толкова тези в страната“, допълни той.

✓ **2013 година предвещава по-лоши условия за бизнеса в България, според експерта Милена Ангелова**

<http://www.focus-news.net/?id=n1726655>

2013 година предвещава по-лоши условия за бизнеса в България, заяви в студиото на Денят он ер на телевизия България Он Ер Милена Ангелова, главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Основна причина за това са новите сигнали за завръщане на кризата не само в България, но и от ЕС. Това означава, че експортът на българските фирми ще бъде затруднен. Следващата година ще се съчетае и с края на настоящата финансова перспектива, което означава, че много трудно ще се обявяват гарантови схеми и бизнесът няма да може да разчита на европейски средства, каза Ангелова. По думите ѝ добрата новина е, че през 2010 година работодателите са дали оценка на сивия сектор в страната от 42 %, сега оценката е 36.8%. 63.83% е бил индексът на светлия сектор през 2010г, сега той е 67 %.

noa.bg

✓ **Милена Ангелова:2013 година предвещава по-лоши условия за бизнеса в България**

http://www.noa.bg/novina_novini.aspx?id=948&novina=%D0%9C%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0:2013%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D0%B5%D1%89%D0%B0%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE-%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%20%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F

2013 година предвещава по-лоши условия за бизнеса в България, заяви в студиото на Денят он ер на телевизия България Он Ер Милена Ангелова, главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Основна причина за това са новите сигнали за завръщане на кризата не само в България, но и от ЕС. Това означава, че експортът на българските фирми ще бъде затруднен. Следващата година ще се съчетае и с края на настоящата финансова перспектива, което означава, че много трудно ще се обявяват гарантови схеми и бизнесът няма да може да разчита на европейски средства, каза Ангелова. По думите ѝ добрата новина е, че през 2010 година работодателите са дали оценка на сивия сектор в страната от 42 %, сега оценката е 36.8%. 63.83% е бил индексът на светлия сектор през 2010г, сега той е 67 %.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал](#)

✓ **Промяна или застои на дъното**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/12/07/1963422_promiana_ili_zastoi_na_dunoto/

На годишните срещи на бизнеса с правителството, които "Капитал" организира заедно с Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) обикновено се сблъскват две гледни точки за случващото се в държавата. Политиците предпочитат да се фокусират върху успехите и обещанията си, докато бизнесът е по-директен във формулирането на проблемите си.

В предизборната, но трудна за икономиката 2012-та, гледните точки на срещата тази година бяха още по-полярни. Политическият оптимизъм беше по-голям от обикновено, докато реализмът на бизнеса беше помрачил лицата на хората в залата.

С фиксиран в следващия мандат поглед управляващите дадоха немало обещания на бизнеса, отчетоха свършеното до момента и признаха, че нерешените проблеми са все още много. Във фокуса отново попадна и икономическата криза - все пак и през следващата година очакванията за икономиката на еврозоната са песимистични, а България трудно може да постигне ръст от над 1.5% от БВП.

По-прагматичните представители на бизнеса споделиха конкретни пречки пред работата си и настояха за реални реформи в най-кратки срокове. А участниците в събитието откриха пет области, чиято реформа буквално ще изтегли държавата нагоре и ще окаже чувствителен ефект върху икономиката.

1. Бизнес среда

Средата за бизнес е първостепенен въпрос, като предприемачите плащат висока цена за независимостта си, стана ясно на форума. Според председателя на КРИБ Огнян Донев правителството е изпълнило по-малко от половината мерки, които работодателската организация поиска преди година за насърчаване на коректния бизнес.

Българският еврокомисар Кристилина Георгиева не се поколеба да открие част от недостатъците в работата на правителството. По думите ѝ това са структурните реформи, подобряването на бизнес средата и недоверието на малкия бизнес към държавата. От своя страна финансовият министър Симеон Дянков обеща спешни мерки за по-добра работа на предприемачите и запазване на ниските данъци.

Растежът на българската икономика изцяло ще зависи от качеството на институционалната среда, коментира темата политологът Иван Кръстев. "Няма вече през намаляване на данъци или друг вид такива политики да бъде постигнато нещо. Качеството на институционалната среда като цяло ще е тази, която ще позволи на икономиката да расте или няма

да позволи", каза Кръстев. Тук има проблем и това е съдебната система, защото тя е неформална и в същото време деморализирана, посочи Кръстев. Държавната администрация и медийната свобода са другите две области, от които ще зависи икономическото развитие на България, смята Кръстев.

"Най-големият въпрос е каква е бизнес средата в България – в която българският бизнес съществува, развива се или вегетира. Бизнес средата е свързана и с медийната среда", каза от своя страна Теодор Захов, съсобственик в "Икономедиа" АД.

2. Конкуренентоспособност

България трябва да се насочи към продукти с добавена стойност, а доброто развитие на селското стопанство и на туризма не е достатъчно, тъй като това са сектори с ниска добавена стойност и ниско заплащане, коментира темата президентът Росен Плевнелиев. "България не трябва да изнася суровини и мозъци, а продукти с добавена стойност. Да бъде не страна на евтината, а на ефективната работна сила", допълни той.

Икономическият министър Делян Добрев обеща кабинетът да подготви система за насърчаване на експортно ориентирани компании и особено за тези, които произвеждат продукти с висока добавена стойност. Целта на правителството според Добрев е българската икономика от износител на суровини да се развие до производител на продукти с висока добавена стойност.

3. Еврофондове

Национален пакт за еврофондовете предложи президентът Росен Плевнелиев. Пактът трябва да следва пет основни принципа. Първият от тях е следващите правителства да не развалят работещите системи, "там където нещата се случват". В подкрепа на неговите думи регионалният министър Лиляна Павлова обяви, че централизираният подход при управлението на еврофондовете ще продължи и през следващия програмен период 2014 – 2020.

Министърът по управление на еврофондовете Томислав Дончев даде конкретни примери за реформи, които ще се случат с цел по-добра работа с парите от ЕС. От следващия програмен период бенефициентите ще могат да кандидатстват с една апликационна форма за интегриран проект, който се финансира по няколко оперативни програми и от различни фондове. Сроковете за реакция на управляващите органи ще бъдат регламентирани в новия Закон за управление на еврофондовете. Електронното подаване на документи ще е задължително по всички оперативни програми, а от следващата година ще заработи и модулът за електронно отчитане на проектите.

4. Електронно управление

Един от приоритетите, зад които в по-краткосрочен план застана президентът Росен Плевнелиев, е електронното правителство. "Електронното правителство е тоталната антикорупционна мярка", заяви той. Предоставянето на онлайн услуги прави администрацията по-бърза и по-прозрачна, коментира той. "Сега бизнесът виси по опашките и моли служителите нещата да се случват", обрисова картината президентът. С въвеждането на електронното правителство държавата и общините ще трябва да предлагат общо 2100 различни услуги на бизнеса и гражданите от дистанция. "След магистралите следват... пак магистрала, само че дигитални", каза от своя страна Валери Борисов, зам.-министър на транспорта и информационните технологии. "В началото на следващата година започва проект за широколентов интернет в 29 слабо населени общини, финансиран с 20 млн. евро от ЕК. Тези населени места не са атрактивни за бизнеса, но това не означава, че трябва да останат изолирани от света", каза Борисов. Той препоръча през следващия програмен период едно координационно звено да поеме отговорност за всички проекти за електронно управление, както и да се направи черен списък на IT фирмите, които не изпълняват ангажиментите си по договори с държавата.

5. Образование и наука

Президентът Росен Плевнелиев обясни, че добрата подготовка на кадрите ще има ключова роля за успеха на иновациите и индустрията. "Каква ще бъде България след 15 години, се решава в класните стаи. Ако миналият век беше векът на финансистите, този е векът на инженерите", заяви президентът. "Винаги съм се възмущавал от поговорката "Абе не ми давай акъл - пари ми дай". Точно обратното е. Пари има, сега да видим къде ни е акълът", каза Плевнелиев. Иновациите са сферата, която има нужда от спешна реформа, каза икономическият министър Делян Добрев. "Нямаме орган, нямаме ясно определена структура, която да се занимава с иновациите. Трябва ни нещо като единния орган за подземните богатства или единния орган по програма "Конкуренентоспособност" с ясна визия, с ясни отговорности или пък реформата, която направихме в туризма. Нещо подобно трябва да се случи с експортно ориентирани предприятия и иновациите", каза Добрев. Той обеща бизнесът да получи достъп до ваучери за иновации. Те няма да бъдат на принципа "даваме едни пари за наука", а ще бъдат печелени от компании, които са наясно от какво имат нужда, за да подобрят производството си.

✓ Малко по-удобни данъци

http://www.capital.bg/biznes/predpriemach/2012/12/07/1963428_malko_po-udobni_danuci/

Данъчна система в България е сравнително проста, но спазването на законите отнема повече време и усилия на данъкоплатците, отколкото в държави като САЩ и Германия. Данните на Световната банка недвусмислено показват, че все още има какво да се желае, за да може данъците да се плащат по-лесно и по-удобно.

Промените в ресорните закони за следващата година вече са обнародвани и една част от тях се мотивира именно с облекчаване на администрирането на задълженията към държавата. Друга част от измененията се опитват да изгледат противоречия с европейското право. От тази гледна точка и бизнесът, и администрацията биха могли да приветстват намаляването на "инвестициите" по спазване на данъчните закони.

А и с някои изключения (като силно дискутираното облагане на лихвите по депозити, повишаването на някои акцизни ставки и на максималния осигурителен праг) вече приетите закони за следващата година няма да доведат до значителна промяна в данъчната тежест.

Все пак дългогодишните предложения на бизнеса като въвеждането на обвързващи данъчни становища и облекчения при доброволно разкриване на грешки отново са на режим изчакване. Ето и основните промени, които засягат бизнеса.

Различни фактури

Отне години България да преглътне любовта към хартиените фактури, съдържащи безброй смислени и не толкова данни. Фанатичната ревност на данъчните служители към формата (например куриозното изискване за посочване на мястото на издаване на фактурата) в миналото доведе до решения на Върховния административен съд, които дележа изискванията от закона реквизици на съществени и несъществени. Неуспехът в борбата с особеностите на различните държави накара и ЕС да приеме две нарочни директиви по този въпрос. Именно втората от тях е двигателят на може би най-интересните данъчни промени тази година.

С една от промените се уеднаквяват правилата на държавите членки за издаване на фактури при международни сделки. Несигурността относно приложимото право и различията между отделните държави нередко водеха до издаване на два варианта на фактурата, за да се удовлетворят различни изисквания. От 1 януари 2013 г. издаването на фактура ще е подчинено само на правилата на държавата членка, която ще облага доставката. Когато данъкът е изискуем от получателя в друга държава членка или доставката се облага извън ЕС, фактурата следва да бъде съобразена с изискванията на страната, от която се извършва доставката.

Най-накрая се въвеждат и олекотени варианти за фактуриране. При единия от тях може да се издава опростен документ за доставки на стойност под 100 евро или тяхната равностойност в левове. В този вид фактура се изискват по-малко данни, което при голям брой малки клиенти може да доведе до предимства от по-бързото им събиране и администриране. За клиента рискът от непризнаване на данъчен кредит заради липса на данни също се редуцира. Друга нова възможност е издаването на една "сборна фактура" за серия от доставки в рамките на един календарен месец. Дали издаването на такава ще е облекчение или мъчение обаче, ще зависи от дизайна на счетоводните системи в съответствие с правилата на данъчния закон.

С допълнителни нововъведения се правят стъпки и към по-широкото използване на самофактурирането. Първоначално тази въведена неотдавна възможност не доведе до революция в търговските практики, макар и интересът към нея да беше голям. Тя би дала възможност да се намалят проблеми от данъчно (като неползване на данъчен кредит заради ненавременен издаване на фактура) и търговско естество (като документиране на бонуси за обем продажби). От 1 януари 2013 г. страните по търговско правоотношение сами ще уреждат процедурата за приемане на фактури чрез предварително споразумение за самофактуриране. За него обаче няма универсална рецепта и при сключването му следва да се държи сметка както за данъчните отговорности на двете страни, така и за спецификата на конкретното взаимоотношение.

Значителна либерализация се постига и в областта на електронното фактуриране. Изпращането на документите с електронен подпис е само опция. Но при постигането на определени критерии за автентичността на изпращача и ненарушимостта на съдържанието ще трябва да се приемат и широко разпространени електронни формати, които не могат да се коригират. Тъй като технологиите неминуемо изпреварват в развитието си законите, с усъвършенстването им вероятно често ще изникват въпроси при признаването на един или друг формат.

От началото на следващата година при конвертиране на данъчната основа от валута в левове вече ще може да се използва актуалният курс на Европейската централна банка на съответната валута към еврото.

Не така стоят нещата с фактурите за акцизни цели, където във връзка с въвеждането на Българска акцизна централизирана информационна система (БАЦИС) се въвеждат нови реквизици на акцизния документ.

ДДС към Европа

Други група изменения смекчават някои противоречия между българското и европейското законодателство.

На първо място, отпада ограничението за ползване на данъчен кредит за наети леки автомобили и мотоциклети и свързаните с тях разходи. Въвеждането на ограничения в ползването на данъчен кредит след присъединяването се разглежда от ЕС като нелоялно поведение и може да стане повод за санкции. С изменението се връща режимът, който беше в сила до началото на 2007 г. Дава се възможност за ползване на данъчен кредит и за автомобили, с които се извършва основна дейност.

Въпреки тази безспорно положителна стъпка режимът за автомобилите все още далеч не е съвършен, тъй като се запазват ограниченията при ДДС кредита за придобити и внесени леки автомобили, дори когато са използвани за облагаема дейност. Докато съществуват подобни изкуствени ограничения, автопазарът ще продължи да бъде деформиран от чисто данъчни съображения.

На второ място, отпада изискването даден нает актив да е ползван минимум три години, за да може да бъде признат данъчен кредит при осъществен ремонт на този актив. Правото на данъчен кредит ще бъде признато и за стоки и услуги, използвани за безвъзмездни подобрения на наети активи. В този случай обаче тези доставки ще бъдат приравнени на възмездни и ще подлежат на облагане с ДДС. По този начин се избягва едно от най-грубите ограничения на очевидно присъщи бизнес разходи, което по мое мнение е в явно противоречие както с общите принципи на европейския ДДС, така и с други правила на българския Закон за ДДС.

Друга промяна касае новорегистрираните по ДДС лица. Досега те можеха да ползват данъчен кредит за налични към датата на регистрация активи, стига да подадат техен опис до 7 дни след регистрацията. Сега 7-дневният срок става 45-дневен. Покрай привидния реверанс може би се изпускат оставащите противоречия с европейския ДДС – ограничаването на типа покупки преди регистрацията, за които може да се възстанови ДДС, както и изискването активите да са налични към датата на регистрация. По отношение на последното данъкоплатец, представляван от Ernst & Young, успешно защити правото си на данъчен кредит срещу друга държава членка пред Съда на ЕС.

Авансов корпоративен данък

От следващата година се въвеждат и нови правила за авансовите вноски на корпоративен данък. При нетни приходи от продажби за предходната година под 300 хил. лв. авансови вноски няма да се дължат. Между 300 хил. лв. и 3 млн. лв. ще се дължат тримесечни авансови вноски, а за приходи над 3 млн. лв. – месечни авансови вноски.

Тези вноски вече ще се определят на базата на прогнозна, а не миналогодишна печалба. Последната идея предизвика някои критики, но би могло да се поспори дали минали резултати са най-точният ориентир за бъдещи задължения. От една страна, се дава гъвкавост на дружествата, а от друга – вероятно ще се намали административният капацитет, нужен за контрол по спазването на тези правила.

От следващата година месечното задължение за внасяне на данъците върху разходите (за автомобили, тържества и други) става годишно. Това е напълно оправдано предвид пренебрежимия размер на приходите от този вид данъци.

Данък при източника

С обратен знак обаче е промяната за данъка при източника, удържан при доходи на чуждестранни юридически лица. Въвеждат се по-кратки срокове за деклариране и внасяне – до края на месеца, следващ тримесечието на начисляване на дохода/решението за разпределяне на дивиденди или на ликвидационни дялове.

Често при доходи на чуждестранни лица този данък не се дължи. Той е намален (частично или до нула) по силата на двустранна данъчна спогодба, за приложението на която при доходи над 500 хил. лв. следва да се иска разрешение. На практика обаче такава процедура отнема около 3 месеца, а законът иска лихва за периода, в който разрешение не е получено.

Така вместо отмяна на излишната и силно критикувана процедура поприложението на данъчни спогодби ще се увеличат лихвените плащания, дори и при недължим данък.

Единното платежно

Една от най-коментираните промени е въвеждането на т.нар. единно платежно нареждане. Целта е да се премахне бюрократичното изискване всяко плащане да е с отделен документ, което оскъпяваше внасянето на данъци и осигуровки. За целта в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) е предвиден нов ред за погасяване на публичните вземания, събирани от НАП. Според него при наличие на плащане към НАП, което не покрива целия размер на публичните задължения на едно лице, първо ще се погасяват задълженията, чийто срок изтича най-рано. За сравнение, преди промените приоритетно се погасяваха най-рано възникналите задължения.

Исключения са предвидени за осигурителни вноски за задължително допълнително пенсионно осигуряване, здравноосигурителните вноски и вноски във връзка с предварителното изпълнение на задължения по обжалвани ревизионни актове.

Интересно е, че промяната предизвика не по-малко брожения, отколкото многобройните платежни нареждания, които тя цели да премахне. В плащането по единна сметка критиците виждат предпоставка за хаос и несигурност поради различните възможни тълкувания на задълженото лице и администрацията за това какво е платено. Трябваше в изключенията да се предвидят и задълженията с изтекла погасителна давност, за които плащане е допустимо, макар и да не може да се търси по принудителен ред.

Един по-дълъг срок за обсъждане на всички практически аспекти и свикване с промяната преди влизането и в сила би могъл да редуцира несигурността и негативните реакции.

Още промени

Размерът на лихвите по неплатени в срок осигурителни вноски (20 пункта над основния лихвен процент) се намалява и изравнява с размера на лихвите по закъснели данъчни задължения (10 пункта над него). Това преодолява възможните проблеми в тази връзка при използване на единното платежно нареждане.

От следващата година се въвежда и изискване за писмено уведомяване на НАП при корекция на данъчния резултат при счетоводни грешки за минали периоди. За да се избегнат излишни спорове, е препоръчително такова уведомление да бъде добре обосновано.

Лошите практики остават

Като цяло данъчните промени тази година са в посока облекчение. Два факта обаче хвърлят сянка върху положителния нюанс.

На първо място, това са времето и начинът, по който бяха приети. Те бяха обнародвани в последния ден на ноември и така не остана време за осмисляне и подготовка на процесите и управленските системи. И този път подзаконовите актове, които са нужни за реалното прилагане на промените няма да бъдат приети до края на тази година.

Освен това измененията в материалните данъчни закони (ДОПК) минаха под знамето на промени в Закона за ДДС. Прокарването на много независими разпоредби с един закон не е добра практика. В нея някои виждат целенасочен опит едни правила да минат "между капките". Други просто я намират за проява на ниска законодателна хигиена. При всички случаи този подход, комбиниран с краткото време за реакция, намалява възможността за експертно обсъждане със засегнатите страни.

На второ място, промените бяха само една малка част от очакваните. В областта на облагането на автомобилите беше направено минималното възможно, колкото да не ни дърпат ушите от Брюксел. Архаичната уредба, водеща до облагане на брак и липси с ДДС, все така се запазва и явно подканя засегнатите да я предизвикат пред институциите на ЕС. Реформаторски предложения на бизнеса като въвеждането на обвързващи данъчни становища и облекчения при доброволно разкриване на грешки, отново остават на паркинг за неопределен срок.

Няма да се учудя, ако, както и досега, най-постоянният двигател на промени продължат да са решенията на Европейския съд или оплакванията към ЕК. Заради недостатъчните облекчения на данъчната система обаче България все повече рискува да остане извън картата на инвеститорите.

✓ Заплати във фризера

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2012/12/09/1964457_zaplati_vuv_frizera/

Увеличението на заплатите в световен мащаб остава много под нивата отпреди кризата, а в развитите страни показателят вече е в червената зона въпреки продължаващия му ръст в развиващите се икономики, показва доклад на Международната организация на труда (МОТ).

Според експертите на МОТ средната месечна заплата в света през 2011 г. се е увеличила с 1.2%, докато през 2010 г. растежът е бил 2.1%, а в предкризисната 2007 година - 3%. Заради размера си и силното икономическо представяне Китай има особена тежест в световната класация. Но когато се изключи китайският дял, се оказва, че месечната заплата се е увеличила с едва 0.2%.

През 2011 г. размерът на средната заплата в реални стойности е намалял с 0.5% в развитите страни, повишил се е с 5.2% в Източна Европа и Централна Азия, с 5% - в азиатските страни, с 2.2% в държавите от Латинска Америка и Карибския басейн.

"Този доклад ясно показва, че в много страни кризата е оказала силно негативно влияние върху размера на работната заплата и съответно върху работещите. Но ефектът не беше еднакъв навсякъде", каза генералният директор на организацията Гай Райдър при представянето.

В доклада се наблюдават големи разлики между отделните страни и региони, като заплатите като цяло растат по-бързо там, където икономическият растеж е по-силен. България обаче е спомената редом с принудените да искат външна финансова помощ Испания, Ирландия и Португалия, където в периода 2008-2011 г. заетостта е намалявала по-бързо, отколкото е бил спадът на производството.

В доклада страната ни е включена в категорията "развити икономики" и в групата на 27 държави със сравнително средни доходи (3976 – 12 275 долара на глава от населението), каквито от европейските държави са още Латвия, Литва, Русия и Турция.

Регионални различия

Докато ръстът на заплатите е намалял двойно в развитите икономики, където се очаква той да бъде нулев през 2012 г., показателят е останал положителен по време на кризата в Латинска Америка и Карибите, както и в Африка и най-вече в Азия. Най-големите промени се наблюдават в страните от Източна Европа и Централна Азия заради прехода към пазарна икономика.

Разликите между регионите са особено изострени, ако се разгледа растежът от 2000 г. до 2011 г. В световен мащаб средно реалните месечни заплати са се увеличили с едва една четвърт. В Азия те почти са се удвоили, а в Източна Европа и Централна Азия се наблюдава дори тройно увеличение, макар и след значителен спад през 90-те години. В същото време в развиващия се свят има ръст от едва 5%, а в Русия реалната стойност на заплатите се е сринала до под 40% в сравнение с 90-те години и е отнело 10 години преди заплатите да се върнат на първоначалното им ниво.

Наблюдават се големи различия и между отделните страни. Един работник в сектора на производството във Филипините е взимал 1.40 долара за всеки изработен час в сравнение с под 5.40 долара в Бразилия, 13 долара в Гърция, 23.30 долара в САЩ и почти 35 долара в Дания.

Производителността расте по-бързо от заплатите

Докладът показва също, че заплатите са се увеличавали по-бавно в сравнение с производителността на труда през миналите десетилетия в повечето страни, за които има данни. Тази тенденция е довела до промяна в разпределението на доходите, което означава, че работниците са имали по-малко полза от продукта на работата си, докато собствениците на капитал са се облагодетелствали в по-голяма степен. Подобно развитие в много случаи вреди на икономиката, като потиска търсенето и води до натрупване на неустойчив дълг в домакинствата, смятат експертите от МОТ.

"Там, където се проявява, тенденцията е нежелателна и трябва да бъде обърната", коментира Райдър. "На социално и политическо ниво най-ясната ѝ интерпретация е, че работниците и техните семейства не получават справедлив дял, който заслужават", допълва той.

В развитите икономики производителността на труда се е увеличила двойно повече в сравнение със заплатите след 1999 г. В САЩ почасовата производителност на труда в бизнес сектора извън фермерството е нараснала с около 85%, докато печалбата - с едва 35% повече от 1980 г. В Германия пък този показател е нараснал с почти четвърт през миналите 20 години, докато заплатите са останали непроменени.

Ръст на заплатите спрямо инфлацията

Според доклада ръстът на заплатите в развитите страни изостава от този на инфлацията през 2008 и 2011 година. "Засега можем да кажем, че и през 2012 г. тази тенденция ще се запази – на нулев растеж", коментира Райдър. Според доклада страните от еврозоната с големи дефицити трябва да спрат свиването на пазара на труда, причинено от намаляването на заплатите. По думите на Райдър правителствата трябва да приемат политики, за да насърчат компаниите да инвестират, а банките – да кредитират малкия бизнес.

Минималната работна заплата, която се използва до 2009 г. като форма на социална защита на най-уязвимите, сега се увеличава само в синхрон с инфлацията или на практика е намаляла. В Гърция например минималната заплата е спаднала с повече от една пета от 877 евро на 684 евро.

✓ Ханс-Вернер Шерер: Кризата промени платежните практики на длъжниците

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/12/09/1964577_hans-verner_sherer_krizata_promeni_platejnite_praktiki/

Председателят на борда на директорите на EOS Group пред "Капитал Daily"

Какъв беше ефектът от кризата за дейността ви?

През 2008 г., когато кризата започна, от гледна точка на операциите ни в някои страни ситуацията се влошаваше изключително бързо, особено що се отнася до комуникацията с длъжниците. Платежните практики на длъжниците се промениха за ден. Събирането на вземания, което е наш основен източник на приходи, стана много сложно, поради което отчетохме огромен срив в приходите си, при това с неочаквана скорост. Трябваше да разберем, че много компании и потребители просто вече нямаха възможност да плащат сметките си. Ето защо трябваше да реструктурираме организацията си и начина, по който комуникираме с клиентите. Започнахме да прилагаме нов подход в разговорите си с длъжниците, трябваше да реорганизираме вноските им – да проверим колко могат да платят и въз основа на това да удължим срока за погасяване на задълженията им.

Същевременно се оказва, че трябва да направим отписвания, тъй като имахме план за възвращаемост на инвестициите си, който не можехме да изпълним, понеже вече не беше реалистичен. Освен това още в началото на кризата променихме и инвестиционния си модел при покупката на необслужвани кредити и започнахме да подхождахме много по-предпазливо и внимателно на пазара. Подобрихме клиентската си база чрез събирането на вземания, така че да не разчитаме само на покупката на дългове. Заехме изчаквателна позиция, увеличавахме дейността си по събиране на вземания и същевременно се опитвахме да намерим портфейли, които да купим, които биха се вписали в рисковия ни модел. По този начин успяхме да ограничим загубите и през 2009 и 2010 г. отчетохме силни години. Когато ситуацията в Гърция започна да се влошава в края на 2010 г. и икономиката започна да затъва, бяхме подготвени и коригирахме дейността си. Тази реорганизация на бизнеса ни в страната нарекохме програма за хиберниране, защото реално не искахме да закрием компанията си там. Действително ни се наложи да освободим хора, но се опитахме да задържим максимален брой от тях, и същевременно съумяхме да повишим успеваемостта си дори и в такава трудна среда.

Как се промениха бизнес моделите в сектора?

На първо място, банките в днешно време искат да се отърват от лошите дългове по-рано. На второ – искат да изчистят балансите си заради стандартите Базел III, според които ще трябва да изпълнят нови изисквания за основен капитал, които са почти двойно по-високи – от 4-5% до 8%. Същевременно непосредствено след започването на кризата през есента на 2009-2010 г. на пазара нямаше много купувачи – ние бяхме един от най-големите. При това купувахме много успешно, защото беше възможно да се покрие рискът чрез постигането на добри цени на покупка. Сега ситуацията е различна. С изливането на ликвидност в САЩ, а също и в Европа, от средата на 2011 г. на пазара се появиха много средства за инвестиране. Банките все още трябва да продават и натискът върху тях е по-висок, но, от друга страна, налице са куп инвеститори, които имат желание да инвестират и разполагат със средства за това. Като небанков инвеститор ние сме по средата. По принцип предоставяме услуги по събиране на вземания, но в момента е невъзможно да предоставяме такива услуги на банките, защото те не искат това, те искат да продават и ние трябва да се съобразим и да купуваме.

Същевременно променяме рисковия си модел и в съответствие с националните икономики – т.е. прогнозираме какво може да се случи в следващите 5-7 години в дадена икономика, дали ще има повече или по-малко заетост, което е от решаващо значение, както и дали ще има повече инвестиции, ще има ли инфлация, каква ще е цената на труда, особено след края на програмите за икономии след 3-5 години.

Отделно от това се надяваме, че цените отново ще се понижат. Това, което наблюдаваме на пазара, не тук в България, но в други части на Европа, е, че натискът за инвестиране кара някои неколекторски организации да плащат суми, които са нереалистични, ако не си част от сектора.

Какви са очакванията ви за развитието на икономиките в следващите пет години?

Политиката в Европа ще бъде още по-тясно свързана с икономическото развитие. В ЕС наблюдаваме развитие на две скорости – има страни, които все още ще трябва да живеят с мерки за икономии. Ако погледнем т.нар. PIIGS, Ирландия вече се възстановява и е на прав път. Португалия все още се движи надолу, но смятам, че скоро ще стигне дъното на склона и ще поеме нагоре. Испания ще има своите проблеми, но смятам, че ще ги овладее в следващите две години, така че също ще започнат да се възстановяват. Подобна е и ситуацията в Италия – позицията им е относително добра, тъй като техният БВП стои добре в сравнение с дълга им, но пред тях стоят значителни предизвикателства. Същото важи и за Франция, където бъдещото развитие все още не е ясно след смяната на Саркози с Оланд.

Въпросът за икономическото развитие всъщност е за трансфера на национална власт към ЕС. Ако европейските страни успеят да прехвърлят голяма част от националния си суверенитет към Брюксел, така че да имаме една фискална политика, една данъчна политика, да създадем единен пазар на труда, това би било много голям успех. Ако съумеят да го направят, тогава според мен Европа я очаква светло бъдеще, защото тогава ще има истински съюз – с една валута, една фискална политика, един пазар на труда, един банков регулатор. Тогава ще има и една общност, отговорна за дълговете на всички.

А как виждате бъдещето на Централна и Източна Европа?

Регионът е в по-добра форма, защото кризата не го удари толкова силно, а и задължнялостта не е толкова голяма, колкото в Западна Европа. Смятам, че можете да живеете и в двата сценария. Иначе от икономическа гледна точка в момента Централна Европа се представя по-добре от Западна.

Кои са основните рискове пред дейността ви в момента?

Като цяло за организацията ни основният риск е регулаторен – това банките да не могат да продават повече дългове на небанковите компании, което би било предизвикателство. Или пък това цялостното настроение в дадена национална

икономика да е такава, че частният дълг да се "социализира" – т.е. да се каже, че няма нищо лошо в това хората да не си плащат заемите и като цяло да се забрани събирането на вземания. Действително има и места, където събирането е разрешено, но предоставянето на лични данни е ограничено. Или пък регулациите правят събирането много трудно – например можете да се обаждате на длъжника само в определен часови диапазон. В САЩ пък има закон, според който, ако длъжникът не е дал съгласието си да му се обаждате, изобщо не можете да го правите. Можете да си представите какво означава това за нашия бизнес и за обществото като цяло. Така че преките рискове за нашия бизнес са държавните регулации – било то закони за защита на личната неприкосновеност или пък надзорни регулации, които ни обвързват с определени процедури.

Всъщност въпросът се свежда и до това в какво общество искаме да живеем. Дали наистина искаме всеки да е отговорен за всички останали? Или искаме да се придържаме към принципа всеки да си плаща каквото си е поръчал? Според мен второто е правилното, защото в противен случай всъщност бихте социализирали лошото поведение на някои индивиди в обществото, а това не трябва да се случва.

[Вестник Класа](#)

✓ Работодатели се обявиха срещу затвора за неплатени осигуровки

http://www.klassa.bg/news/Read/article/218175_%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8+%D1%81%D0%B5+%D0%BE%D0%B1%D1%8F%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%B0+%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83+%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B0+%D0%B7%D0%B0+%D0%BD%D0%B5%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B8+%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%B3%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8

Българската стопанска камара се обяви срещу идеята работодатели които не са плащали осигуровки на работници да подлежат на наказателна отговорност.

Периодично в публичното пространство избухва темата за наказателна отговорност на работодателите за укриване на осигуровки. За последен път идеята беше лансирана в края на ноември т.г., когато бе обявено, че предстои с промяна в Наказателния кодекс (НК) да се въведе затвор от 1 до 6 години за всеки укривател на осигуровки над 3000 лв., като санкцията ще влезе в сила от януари 2013 г. Казано по друг начин, работодателят отново е черната злокобна личност, а депутатите мислят как да съберат и фокусират омразата на нацията към тези, които осигуряват работни места, коментира изпълнителният председател на БСК Божидар Данев. Последните 10 години народните избраници полагат последователно усилия да „произвеждат“ престъпници, вместо да работят за подобряването на икономическата среда! А защо не предприемат още по-радикална мярка – всеки, който е решил да става работодател, първо да лежи профилактично три години в затвора, а след това да го пускат да упражнява дейността си?! Ако целта е да произвеждаме престъпници не само от социално обременените или сгрешилите, но и от най-инициативните, от двигателите на прогреса в обществото, то това е правилната мярка.

Не можем да не си зададем поне няколко въпроса: Защо никой не е направил внимателен анализ къде се бавят заплати и се укриват осигуровки – в кои отрасли, в кои региони, по размер на предприятията? Колко от забавените заплати и осигуровки са в пряка и косвена връзка с фактурираните и неразплатени, но изпълнени обществени поръчки, и забавените плащания по данъчни кредити? Защо усилията на държавата са насочени към това да наказва, а не да насърчава, да подобрява бизнес средата, да намалява корупцията, лобисткия и административен натиск?, пита Данев. Според него в икономическите процеси има три страни – работодатели, работници и администрация. Отговорността на тези участници, обаче, не е балансирано разпределена.

Работодателят практически носи цялата тежест и целия риск от икономическата криза върху производството. Негова отговорност е да осигури средства за заплати и осигуровки. На него законодателят е вменил и всички задължения по отношение на данъчните и осигурителни плащания, които той прави вкл. от името на работника, изцяло в облекчение за фиска. В същото време, работниците имат ограничена имуществена отговорност, често граничеща с безотговорност. Администрацията пък се отнася към задълженията си кампанийно, с нагласата на репресивен орган, а не на структура, призвана да подпомага ефективното развитие на икономиката. Включително с предложените изменения в НК работникът няма балансирана отговорност при укриване на социални плащания. Мотивацията за подобно решение е, че той е в принуда да прави това укриване, поради опасността да загуби работното си място. Не се дискутира съществува ли принуда за работодателя да освободи 50, 100 или повече работници и/или да закрие бизнеса си? Защо в страната няма достатъчно работни места, за да може работникът без опасения да смени работното си място и да намери „по-добър“ работодател? Следователно, основният проблем е липсата на работни места! А отново искаме да наказваме създателя на работни места. В българското законодателство има достатъчно норми за преследване на укриването на данъчни и социални плащания. Изглежда, обаче, администрацията и войнстващият популизъм търсят нов инструмент за натиск и омраза, нов инструмент за укрепване на тиранцията на некомпетентността, коментира Божидар Данев.

Според него просперитетът на икономиката, в т.ч. успешната битка със сивата икономика, не се постига с наказателни мерки, а преди всичко със създаването на подходяща бизнес среда, електронно правителство и балансирана отговорност на всички участници в обществено-икономическите процеси, с гарантирана сигурност за инвестициите. В тази ситуация, в тази среда, на бизнеса му остават три изхода: да закрие производството си и работните места, и да реструктурира активите си в депозити, т.е. да умъртви предприемчивостта си; да изнесе производството си извън страната и да лиши родната.

[Вестник Труд](#)

✓ Дянкoviада

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1666808>

Финансовият министър Симеон Дянков даде пространни интервюта за електронни медии в рамките на едно денонощие - в БНТ, Нова тв, агенция "Фокус". В тях той взе отношение по куп теми - здравеопазване, бюджет и т.н.

Според Дянков все още има надежда пенсионерите да получат коледни бонуси, ако приходите в бюджета през ноември са добри. Спортистите, които се върнаха с медали от олимпиадата в Лондон, ще получат премиите за тях догодина, защото в бюджета на спорта за т.г. не са били предвидени пари за това. Министърът обяви още, че не се е отказал от местенето на Агенция "Митници" в Русе.

Лобистки групи в здравеопазването

Харченето на пари в здравеопазването показва една nereформирана система, където парите изтичат, а лобистки групи печелят от това, заяви пред "Фокус" финансовият министър Симеон Дянков. Според него единственият по-смислен дебат при гласуването на бюджета е бил за това, че не трябва постоянно да се говори как да се намерят повече пари за сектора, а да се помисли как наличните да се използват и контролират по-ефективно.

"Преди 2-3 години правихме изчисления, ако одобрим всички предложения за допълнителни средства, излизачи от здравеопазването, с колко повече трябва да е бюджетът. Точно с 8 млрд. лв., а в момента се харчат 3,5 млрд. лв. Представете си - кой сериозно може да каже: "Дайте ни 8 милиарда и ви гарантираме, че всичко в системата ще е добре", каза Дянков.

Пред Нова тв той даде коментар и на водещия материал в "Труд" вчера - "Дянков прибира 51 млн. лв". Става сума за събраните в повече средства от здравните ни вноски т. г., които ще отидат във фиска. "Така и не разбрах каква е тази цифра и откъде идва. Предполагам, че се говори за това, че в НАП по-добре вървят приходите, но това винаги се гледа в края на годината", каза Дянков. И завърши: "Парите никога не стигат в nereформирани сектори, здравеопазването е такъв - колкото повече пари излееш, ефект няма".

Реакции:

Държавата е най-некоректна

Доц. Божидар Финков, бивш здравен министър в кабинета "Сакскобургготски":

"Системата не работи с 3,5 млрд. лв., както казва г-н Дянков, а със 7 млрд. лв., защото още 3,5 млрд. лв. дават хората от джоба си. При това положение съм съгласен с финансовия министър, че ако не се даваха тези 7 млрд. лв., системата наистина щеше да се срути."

Д-р Мими Виткова, бивш здравен министър:

"Имаме най-несолидарната здравна система в Европа, в която, когато гражданите боледуват, плащат половината от лечението си. А държавата е най-некоректния участник във финансирането. По закон тя трябва да плаща осигуровките на 2/3 от гражданите, а внася 1/3 от тези средства."

Хората не раждат деца заради парите

"За три години и половина сме планирали да се изградят всички необходими детски градини и ясли. Това ще даде възможност детските надбавки не просто да се вдигнат, а да се удвоят и утроят", заяви Симеон Дянков.

И отсече: "Хората не раждат деца заради парите. Дали е 35 или 55 лв. (детските - б.р.), това няма да реши въпроса на едно семейство да има ли второ или трето дете или не. С колкото майки съм говорил, те не искат увеличение до 45-55 лв., а до 200-220 лв."

"Пирогов" стана хотел

Двама пациенти, които отдавна са за изписване, продължават да са в "Пирогов", а лекарите ги къпят, хранят и се грижат за тях, защото близките им не ги искат.

"Единият живее при нас от средата на ноември, а другият - от 25 октомври", съобщи вчера за "Труд" Фибела Василева, специалист по социалните дейности в института за спешна помощ.

Първият е 53-годишният ром К. Н., който е с хронична бъбречна недостатъчност. Преди време обаче прекарал инсулт на крак, заради което има нарушения в говора. Ако грижите за него не продължат, след време той ще мине на постоянна диализа.

Преди няколко дни трябвало да го изпишат, но лекарите се видели в чудо. Не го искали нито бившата му жена, нито четирите му деца. А на адресната регистрация, където се водел, живеели племениците му, които също не искали болния. Затова линейката, която го возела, го върнала обратно в "Пирогов", независимо, че полицаи от 9-о РПУ придружавали медиците.

К. Н. съобщил още, че на адрес в "Ботунец" живеела жена, която съхранявала документите му и банковата му карта, по която всеки месец му превеждали минималната социална инвалидна пенсия от 110 лв. Лекарите и там отишли. Но се оказало, че такъв адрес няма. Пациентът се поправил, че имал предвид кв. "Филиповци", но и там докторите ударили на камък.

Вторият "жител" на "Пирогов" е 62-годишният М. А. с травматичен мозъчен хематом, който въобще не е контактен. Той също е без документи, а лекарите нямат връзка с роднините му. Двамата с К.Н. са в стаи на неврохирургията.

Пенсионираха скандални служителки на болница

Три служителки на "Пирогов", чиито имена попаднаха в одитите от средата на лятото, бяха пенсионирани.

Това съобщиха за "Труд" от института. Но не става дума за саморазправа, а защото са навършили години и стаж за пенсия. Една от тези служителки е Неля Стойчева. Това е медицинската сестра, за която бе съобщено, че за една година е получила от касата на "Пирогов" 53 000 лв.

"Да, но това не са бонуси, а сумата от заплатата ми плюс процент от приходите, които получава клиниката ни от грижи към чужденци", съобщи по време на скандала Стойчева пред "Труд". Тя обясни, че имала право на 5% от тези приходи като координатор по лечението на чуждестранни граждани.

Вземала парите си напълно законно въз основа на заповед на икономическия директор. Възнагражденията идвали от изплатени средства от чужди застрахователи.

Другите две пенсионирани служителки са главната счетоводителка Зоя Маджарска и д-р Донка Дамянова, началник на отдел "Информационно обслужване и контрол на мединските дейности".

Страх от "далавери" с ДДС за дарената храна

Финансовият министър Симеон Дянков вчера обяви, че не чиновниците му, а той лично е против освобождаването от ДДС за храните, които предприемачите даряват на бедни и бездомни. Така финансист №1 отговори на апела на министър Мирослав Найденов чиновниците от финансовото ведомство да се "напънат" и да намерят решение на въпроса за стимули при даряването.

Аграрният министър настоя за данъчни облекчения по време на дискусия, организирана от в. "Труд" в четвъртък, като уточни, че такава била волята и на премиера Борисов. Дянков обаче се аргументира, че отпадането на ДДС за дарената храна ще доведе до "далавери".

"Всеки, който купува и след това продава, получава от НАП 20% данъчен кредит. Фактически той (данъкът - б.р.) се връща на всяко следващо ниво. Така че ако внезапно се приеме със закон, че в последната стъпка те могат да решат да бракуват храната (б. р. - хранителната банка не раздава бракувани храни), всъщност автоматически те ще получат 20% печалба", каза Дянков.

Реакция:

Къде се изгуби човешината?

"Ние не търсим изключения някой да прави далавера. Даренията към хранителните банки по цял свят и у нас могат лесно да бъдат контролирани. Ако държавата има добрата воля да го прави. В крайна сметка къде се изгуби човешината? Да оставим хората да гладуват ли?", коментира пред "Труд" **Мая Калчева, шеф на Българската хранителна банка.**

Гнусно е, но премии за Темида ще има

"Просто е гнусно." Така финансовият министър Симеон Дянков коментира искането на Висшия съдебен съвет да одобри раздаването на 10 милиона лева коледни бонуси в системата.

"Това е най-нереформираният сектор, единственият, заради който ни критикува ЕС. Трябва да се засрамят предвид свършената работа", заяви Дянков.

Той обясни, че бонуси не се дават, защото някой си изпълнява задълженията. Но допълни, че няма как да не разреши раздаването по половин заплата на магистратите, защото парите са на Темида. Той припомни, че през 2009 г., когато опита да спре бонусите, магистратите го заплашиха със съд.

"Те знаят, че аз съм задължен по закон да подпиша, но при явното несправяне на съдебната система просто не разбирам защо това се прави", каза финансист №1.

Реакции:

Изказването му е непродуктивно

Коментарът на министъра е непродуктивен начин на взаимодействие между институциите, каза от името на съдебния съвет Соня Найденова.

"Съзнаваме собствената си отговорност за успешното реформиране на съдебната система, а то е продължителен процес, с който Висшият съдебен съвет е ангажиран", допълни тя.

Усещането за бедност е "психология"

На въпрос защо бедните у нас стават все по-бедни, а богатите все по-богати, Дянков заяви: "Всички, всички са по-зле, просто богатите имат по-голям резерв..."

Като си в криза, няма как първо да няма чувството за обедняване, защото всички около теб са зле и много малко сектори и в Европа, и в България се чувстват комфортно. А защо бедните се чувстват по-бедни и богатите са по-богати - това не е така, това е просто психология."

Опозицията са "като плачльовци"

Дебатите за бюджет 2013 г. ми показаха, че няма истинска опозиция нито вляво, нито вдясно, заяви Дянков. "В момента има само една явна партия и това е ГЕРБ. Всичко останало са като плачльовци, които стоят, оплакват се от нещо, но като кажеш:

"Окей, ти какво би направил" - пас... Отдясно няма как да излязат с платформа, която да е по-добра...Отляво няма какво алтернативно да предложат..."

Президентът: Дано не започваме отначало

"2013 г. е много важна за България. Това е година, в която за първи път ще планираме дългосрочно и ще имаме парламентарни избори. Догодина ще имаме шанса да не започваме отначало на всеки 4 г., както бе досега, а да надграждаме постигнатото. Дано да успеем, независимо кой е на власт." Това заяви в Априлци вчера президентът Росен Плевнелиев.

Държавният глава окачестви бюджет 2013 като "добър и разумен." Това е бюджет, в който за първи път в изборна година не виждам изборни харчове, каза той.

Плевнелиев не пропусна да каже и че "преди десет години бяхме двойно по-бедни, отколкото сме днес. Богатството не се създава от днес за утре. А ние може да го създадем с колективни усилия и с много търпение и постоянство - хващаме се, запрятаме ръкавите и си вършим работата в България."

По-късно държавният глава се отби в Троянския манастир, където запали свещ на гроба на патриарх Максим и изслуша с охраната си лекция от игумена Григорий за историята на вековната обител.

На изпроводяк президентът получи от монасите икона и опита от легендарната билкова сливовица.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Данъци и осигуровки - с едно платежно и един код

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1668931>

От 1 януари 2013 година всеки гражданин и фирмаче ще се издължава към хазната по една сметка, без отделни кодове за вид плащане, без изрично уточняване за вида на съответното плащане, както и неговото основание - облагане на доходите, на печалбата, на имотите, или пък здравна и социална вноска.

Това обясни за "24 часа" говорителят на Националната агенция за приходите Росен Бъчваров. "Списъкът" със задълженията на всеки ще се впише в персоналната му данъчно-осигурителна сметка. За физическите лица служебният ѝ номер ще съвпада с ЕГН-то им, а за фирмите - с БУЛСТАТ- номера.

Според новите правила длъжникът ще превежда по сметката на приходната агенция определени от него суми за погасяване на задълженията си. Специален софтуер в агенцията ще разпределя получените пари на части, в случай, че задълженията са повече от едно. Критерий за разпределянето ще е датата на възникване на дълга. Това е в интерес на всеки, защото най-рано натрупаните борчове са натрупали към главницата най-много наказателни лихви.

Бъчваров съветва всеки, който има съмнения за неизчистени стари задължения, да подаде искане за тяхното погасяване по давност, преди да дойде януари.

Към декември 2012 г. давност тече за задължения отпреди 1 януари 2008 г. Тяхното погасяването не става автоматично и ако всеки не заяви изрично анулирането им, в системата на НАП те могат да продължат да се водят като дължими.

Експертите на агенцията обясниха за "24 часа", че давността започва да тече от първи януари на годината, която следва изтичането на срока за плащане на задължението. Това означава, че на първи януари 2013 г. стават 5 години от 2008 г. и така по давност отпадат задължения, които е трябвало да се платят през 2007 г. Те припомнят още, че ако през времето след 2007 г. е имало уведомления с обаждане по телефона, писма, изпълнителни листове или други мерки, давността автоматично се увеличава на 10 години.

Единствено искането за изчистване на стари задължения елиминира риска текущи, бъдещи плащания да се насочват към забравени дългове, а новите да остават неплатени и да започнат също да трупат лихви. Изричното искане елиминира напълно този риск, смята Бъчваров.

Преди да "вкара" стари дългове в персоналната ни сметка, агенцията ще ги опише, казва шефката на дирекция "Обслужване на данъкоплатци" в приходната агенция Боряна Георгиева. При този опис има два възможни казуса: Първият е - има плащане, т.е. в НАП са пристигнали пари, но те не могат да погасят задължение и поради това то не се погасява. Причините могат да са много - непълнени всички данни в платежното, сгрешено ЕГН или фирмен номер, сбъркани имена на изпращача, грешен код за вида данък или друга техническа грешка. Ако попаднете в тази хипотеза, ще се наложи посещение в офиса на приходната агенция, където на място ще бъдат оправени нередностите, а задължението - "занулено".

Вторият - при данъчните има негово чакащо задължение, за което данъкоплатецът твърди, че е направил плащане. То обаче изобщо не е отразено в платежната система на данъчните. Този казус се решава единствено с показване на копие от платежния документ. Затова, не случайно данъчните непрекъснато препоръчват копия от документи за платен данък или осигуровка да се пазят в домашните архиви поне 5 години.

Основно предимство на мярката е пестенето на време, на пари, и предпазването от грешки, смятат данъчните. Попълването на едно общо платежно става по-бързо, не се таксува отделно от банката, а грешките от неправилно попълнени кодове, банкови сметки, основания за плащане, вид данъци се намаляват многократно", категоричен е Бъчваров.

Общата сума на икономииите за гражданите и бизнеса според данъчните, ще е поне 50 млн. лв.

Какво реално означава единната сметка?

Първо - при доброволното плащане на данъци и на осигурителни вноски ще се използва една сметка, което намалява риска от грешки.

Второ - премахват се кодовете за видове плащания по различните данъци

Трето - ще има автоматично обвързване на постъпилите плащания с вписаните в сметката задължения, като това ще става по реда на възникването им.

Четвърто - ако има повече задължения с един и същ срок за плащане, те ще се погасяват съразмерно. Т.е. преведената сума се разделя на техния брой на равни части и с всяка от тях се изплаща задължението.

Пето - уеднаквяват се лихвите за забава при невнесени осигуровки с тези за невнесени данъци- и двете стават ОЛП плюс 10 пункта. В момента за осигуровките наказателните лихви бяха ОЛП плюс 20 пункта.

Шесто - фирмите и едноличните търговци ще подават месечните си справки-декларации като пакет, едновременно, в едни и същи срокове.

Седмо - ще се попълват нов вид декларация при купуване на осигурителен стаж, за да може това плащане да отиде към подсметката на НОИ.

Осмо - Нов образец на декларация ще попълват и хората, които са били в чужбина, връщат се в България и плащат

наведнъж 12 здравни вноски. Целта е те да отидат към НЗОК

Девето - в декларацията, която подават самоосигуряващите се за здравно осигуряване, ще се добави нова клетка - в нея ще се посочи доход, върху който ще се заплащат здравни вноски. Тези, които са избрали да се осигуряват върху минималния доход, няма нужда да подават нова декларация, ако вече имат такава.

Десето - ако човек, който се самоосигурява има няколко задължения, и едно от тях е здравна вноска, той може да заяви кои задължения за здравноосигурителни вноски погасява.

Единадесето - ако има няколко задължения, които длъжникът не е в състояние да погаси едновременно, а го заплашва принудително събиране, до започването му той може да заяви поредността, в която те да се погасяват. Единната данъчно - осигурителна сметка няма да засегне осигурителните права на наетите по трудово правоотношение.

Няколко основни въпроса възниквали относно въвеждането на новия начин на плащане, съобщи Росен Бъчваров. Те са били свързани с начините на погасяване на задълженията, кои първи биват изплащани и дали ще има оцетени, ако не се платят всичките дългове.

Ето и разясненията по казусите, които дават данъчните.

1. Работодател има задължения ДДС и осигуровки. Внеса с едно платежно сумата за покриване на осигуровките. По логиката на единната сметка преводът служебно трябва да се насочи към покриване на дълга по ДДС. Ще има ли засегнати права на работниците?

Работниците няма да имат засегнати осигурителни права, ако вноските са декларирани, но не са платени.

2. Гражданин има неплатени пет здравни вноски, заради продължителна загуба на работа, но са налични и други публични задължения, които са по-стари. Може ли той да плати първо здравните вноски, за да си възстановя правата? Отговорът е да. Ако е самоосигуряващо се лице, може да плати първо здравноосигурителните си вноски. Трябва да подаде специална декларация в НАП заедно със заявление, които са налични в данъчните офиси.

3. Ако някой има натрупани задължения от над пет години, за какво ще се насочат преводи, които му удържа работодателят, или той самия прави?

За да не се случва това, и ако дълговете не са платени пет години, след последното напомняне или обезпечителна мярка, може да се подаде възражение в офиса на НАП. В него трябва да се впише искане задължението да се погаси по давност.

4. Каква е процедурата при натрупани задължения преди повече от 5 години? Ако не се поиска погасяване по давност, през 2014 г. всяка вноска ще отива за стари задължения по реда на тяхното възникване. Тъй като обаче имаше редица доходи, за които дължимият данък не се удържаше при източника и на практика през 2007 г. са плащани задължения от 2006 г., то дължими през 2007 г. са били осигурителните вноски на самоосигуряващите се лица. Ако има останали такива, погасяване по давност ще се иска след 1 януари 2013 г.

5. Собственик или управител на фирма, която има неплатени осигурителни или данъчни задължения от началото на годината, а иска да възстанови данъчен кредит за сделки от последните три месеца, какво може да очаква след въвеждането на единното платежно нареждане?

Режимът остава непроменен спрямо сегашния - данък се възстановява едва след като се установи, че нямате други задължения, за които е настъпило време да се плащат. В този случай от сумата за възстановяване ще се прихванат другите ви задължения.

6. Има ли риск средства, които са внесени с подаването на ДДС декларация, да се насочат към плащането на по-стари публични задължения, които са осигурителни или корпоративни данъци?

Да. Точно това е механизъмът на единното платежно нареждане - всяка сума, която внесете, ще се насочва за плащане на най-старото ви задължение, по което е настъпил падеж.

7. Ако фирмата има стари публични задължения, може ли преведените осигуровки за служители да се насочат за покриването им?

Да. За фирмата осигуровките остават дължими, и текат лихви. Работниците и служителите са с непрекъснати права, защото вноските им са декларирани.

8. Ако НАП начисли задължения на фирма на основата на ревизионен акт и той бъде обжалван в съда, новите плащания ще се насочват ли за погасяване на спорното задължение?

Не, докато обжалването не приключи, новите плащания няма да погасяват задълженията по акта.

9. Ако се осъществява внос от трети страни и се плати ДДС за него, но търговецът има по-стари публични задължения, плащането накъде ще се насочи?

ДДС за внос от трети страни се плаща в Агенция "Митници" и поради това не попада в плащанията, които ще могат да се осъществяват с единното платежно нареждане.

10. Ще начисляват ли от НАП лихва за новите задължения, които остават неплатени, след като преводът към данъчните се разпредели за покриването на по-стари задължения?

Лихвата започва да тече след срока за плащане на публичното задължение. Ако сте направили плащане, което е насочено за по-старо задължение, то по новото ще се начислява наказателна лихва.

✓ **Безработицата - 12,4% през 2013 г.**

<http://pressadaily.bg/publication/7102->

[%D0%91%D0%B5%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0-124-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-2013-%D0%B3./](http://pressadaily.bg/publication/7102-%D0%91%D0%B5%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0-124-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-2013-%D0%B3./)

Безработицата през 2013 г. ще бъде средногодишно 12,4%. Прогнозата е заложена в проекта на Националния план за действие по заетостта за догодина, който предстои да бъде приет от правителството.

По данни на Националния статистически институт (НСИ) за третото тримесечие на 2012 г. безработицата е 11,5%, или без работа са били 393 200 души. Всеки процент увеличение означава нови близо 30 000 човека. За деветте месеца на 2012 г. безработните обаче средно са 408 000 души, или 12,2%. Според документа сред най-големите предизвикателства на пазара на труда през 2013 г. ще са младежите. Безработицата сред хората до 29 г. тревожно расте и е 20,2% (73 400 души) за първите девет месеца на 2012 г. Година по-рано те са били 18,9%.

В бюрата по труда с 450 лв. заплата на месец ще бъдат назначени 35 психолози и 10 т.нар. мениджъри по случай. Предстои държавата да осигурява средствата за заплати и осигуровки на фирми, за наемане на непълно работно време младежи до 1 г. - по 1,85 лв. на час. Освен младежите приоритет ще бъдат хората над 50 г., тези с увреждания, ромите и всички с ниско образование. През 2013 г. Агенцията по заетостта ще организира 12 специализирани трудови борси за ромската общност.

От държавния бюджет се заделят 73 млн. лв., с които да се финансират всички заложи в Националния план мерки. Предвижда се 16,8 млн. лв. да са за наемане по програмата „От социални помощи към осигуряване на заетост“ на 3232 души. Те се грижат за чистотата и възстановяването на щети от аварии и природни бедствия. 450 безработни ще бъдат наети в строителството по „Красива България“, като за целта са предвидени 3 млн. лв. Други 3,9 млн. лв. са за наемане срещу 400 лв. заплата на 1500 безработни младежи висшисти.

[Вестник Сега](#)

✓ **Бизнесът иска обществените поръчки да станат изцяло електронни**

<http://www.segabg.com/article.php?id=627972>

След повече от 30 поправки Законът за обществените поръчки остава врата в полето на корупцията и бумашината, а последните промени само са влошили положението. Това обявиха участниците в кръгла маса, организирана от Българската стопанска камара. Заради тромавите процедури, подкупите и печеленето на търгове с връзки, публичната доставка на дадена стока или услуга в България излиза двойно по-скъпо, отколкото във водещите европейски страни, обясни Камен Колев, зам.-председател на БСК. Той припомни констатациите на Сметната палата, че над две трети от обществените поръчки у нас са с нарушения. Особено тежък проблем е предрешаването на търговете, което най-често става чрез тръжните условия, написани за желания победител.

Според стопанската камара България трябва да ускори електронизацията на обществените поръчки, която е най-доброто противодействие срещу подкупите и бюрокрацията. У нас засега електронни са най-вече обявите. Много малко възложители приемат оферти онлайн, а в държавите отличници всичко се прави през компютъра, включително наддаване, класиране на офертите, фактуриране и плащане.

Страната ни е сред аутсайдерите в ЕС в тази област, а като цяло евросъюзът също изостава. В Корея и Бразилия например от години държавата и общините си поръчват и разплащат стоки и услуги изцяло електронно. Възложителите, които вече са преминали към електронни обществени поръчки, отчитат икономии в размер между 5 и 20%, твърди доклад на ЕК. Инвестициите не са големи и много бързо се изплащат. В Португалия например с въвеждането на електронни търгове 50 болници успели да свалят средно с 18% разходите си за ремонти - главно заради по-голямата конкуренция. Като се има предвид какъв е пазарът на обществени поръчки в целия ЕС, 5% икономии чрез цифровизация означава да се спестят около 100 млрд. евро обществени средства. Освен прекия финансов ефект е-търговете намаляват потреблението на хартия, разходите за транспорт и поддръжка на архивни помещения.

Междувременно тези дни БОРКОР представи проект, който ще качи изцяло в интернет обществените поръчки в България. Той включва платформа за провеждане на търгове онлайн, електронен регистър и е-каталог с данни за фирми изпълнители, предлаганите от тях стоки и услуги, необходимите документи за участие в търгове и др. Още не е ясно обаче кога системата ще влезе в реална употреба. В България административната тежест е много висока, твърди Ролф Шлотерер, който е съветник на вицепремиера Цветанов и е автор на е-проекта. Според него еврорегистрите наистина генерират доста бюрокрация, но България допълнително усложнява процедурите. Документите за някои конкурси са толкова много, че кашони с папки задръстват цели стаи по министерства и агенции.

СБЛЪСЪК

Една от последните промени в ЗОП премахна задължението на министерства, агенции, комисии, общини и т.н. да включват в тръжните комисии независими експерти. Това беше силна антикорупционна мярка, но откакто стана пожелателна, никой вече не ни кани да участваме в комисии, оплакаха се инженери и финансисти на форума. Възложители пък репликираха, че са доволни от поправката, защото преди често външните експерти се оказвали недотам компетентни, пропускали заседания на комисии или пък през тях изтичала информация към определени участници в конкурса.